

УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ЯКОСТІ ОСВІТИ
У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
З НАДЗВИЧАНИХ СИТУАЦІЙ
У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ЗВІТ

за результатами I циклу регіонального
моніторингу щодо якості організації
безпечного освітнього простору в
зкладах дошкільної, загальної
середньої, позашкільної освіти
Тернопільської області

Тернопіль 2024

ЗМІСТ

Загальна інформація про моніторинг	2
1. Стан облаштування в закладах освіти захисних споруд та забезпечення їх відповідності чинним вимогам	5
2. Стан організації та проведення оглядів приміщень, території, спортивних майданчиків на предмет дотриманням вимог безпечного освітнього середовища	20
3. Стан організації роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, цивільного захисту	25
4. Стан забезпечення охорони та функціонування систем оповіщення в закладах освіти	44
5. Стан застосування інструментів інтернет-безпеки у закладах освіти	50
6. Стан забезпечення закладів освіти медичним обслуговуванням	54
7. Стан забезпечення психологічно комфортного середовища для учасників освітнього процесу та надання психосоціальної підтримки і допомоги	57
Рекомендації	65

Загальна інформація про моніторинг

Регіональний моніторинг щодо якості організації безпечного освітнього простору в закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти Тернопільської області (далі – моніторинг) проводиться управлінням Державної служби якості освіти у Тернопільській області (далі – управління Служби) відповідно до Програми моніторингу, затвердженої наказом управління Служби від 13.09.2023 № 01-10/19, з урахуванням дотримання вимог статті 57¹ Закону України «Про освіту», Концепції безпеки закладів освіти, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р, використовуючи інструментарій для збору інформації, напрацьований спільно з фахівцями Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Тернопільській області (далі – ГУ ДСНС), з метою виявлення та відстеження тенденцій щодо забезпечення безпекових умов в освітньому процесі закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти в умовах воєнного стану, визначення чинників, що впливають на організацію безпечного освітнього процесу, виявлення проблемних питань, що потребують першочергового вирішення.

Головними завданнями моніторингу є:

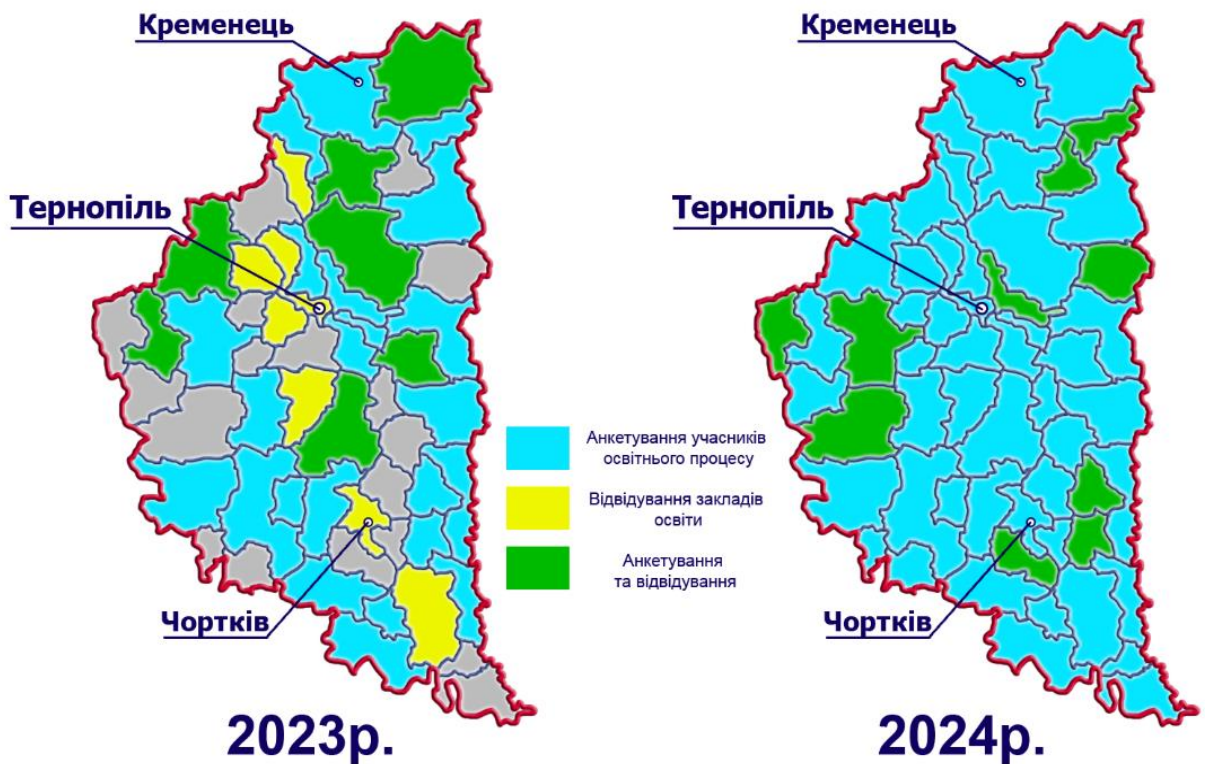
- визначення стану облаштування в закладах освіти захисних споруд та їх відповідність вимогам чинного законодавства;
- з'ясування стану організації та періодичності проведення у закладах освіти оглядів приміщень, території, спортивних майданчиків на предмет дотримання вимог безпечного освітнього середовища;
- визначення стану організації роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, цивільного захисту;
- визначення стану забезпечення охорони та функціонування систем оповіщення в закладах освіти;
- визначення частки закладів освіти, у яких використовуються інструменти контролю за безпечним користуванням мережею Інтернет;
- виявлення чинників, що впливають на стан забезпечення закладів освіти якісним медичним обслуговуванням;
- виявлення чинників, що впливають на стан забезпечення у закладах освіти психологічно комфортного середовища для учасників освітнього процесу;
- розробка рекомендацій за результатами моніторингу.

Моніторинг здійснюється періодично за такими циклами:

- констатувальний етап – 2022/2023 навчальний рік;
- I цикл – 2023/2024 навчальний рік;
- II цикл – 2024/2025 навчальний рік;
- III цикл – 2025/2026 навчальний рік.

Проведення I циклу моніторингу здійснювалося у два етапи.

I етап проведено з 10 по 30 квітня 2024 року шляхом анкетування керівників, педагогічних працівників, батьків здобувачів освіти закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти, а також здобувачів освіти закладів загальної середньої та позашкільної освіти (віком від 14 років) відповідно до вибірки закладів освіти в усіх територіальних громадах Тернопільської області, сформованої імовірнісним методом.

Всього в анкетуванні взяли участь 11209 респондентів. Зокрема: 59 керівників закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО), 102 керівники закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), 17 керівників закладів позашкільної освіти (далі – ЗПО); 341 педагогічний працівник ЗДО, 1299 педагогічних

працівників ЗЗСО, 133 педагогічних працівників ЗПО; 1531 батьків здобувачів дошкільної освіти, 5027 батьків здобувачів загальної середньої освіти, 1000 батьків здобувачів позашкільної освіти; 1482 здобувачі загальної середньої освіти та 218 здобувачів позашкільної освіти.

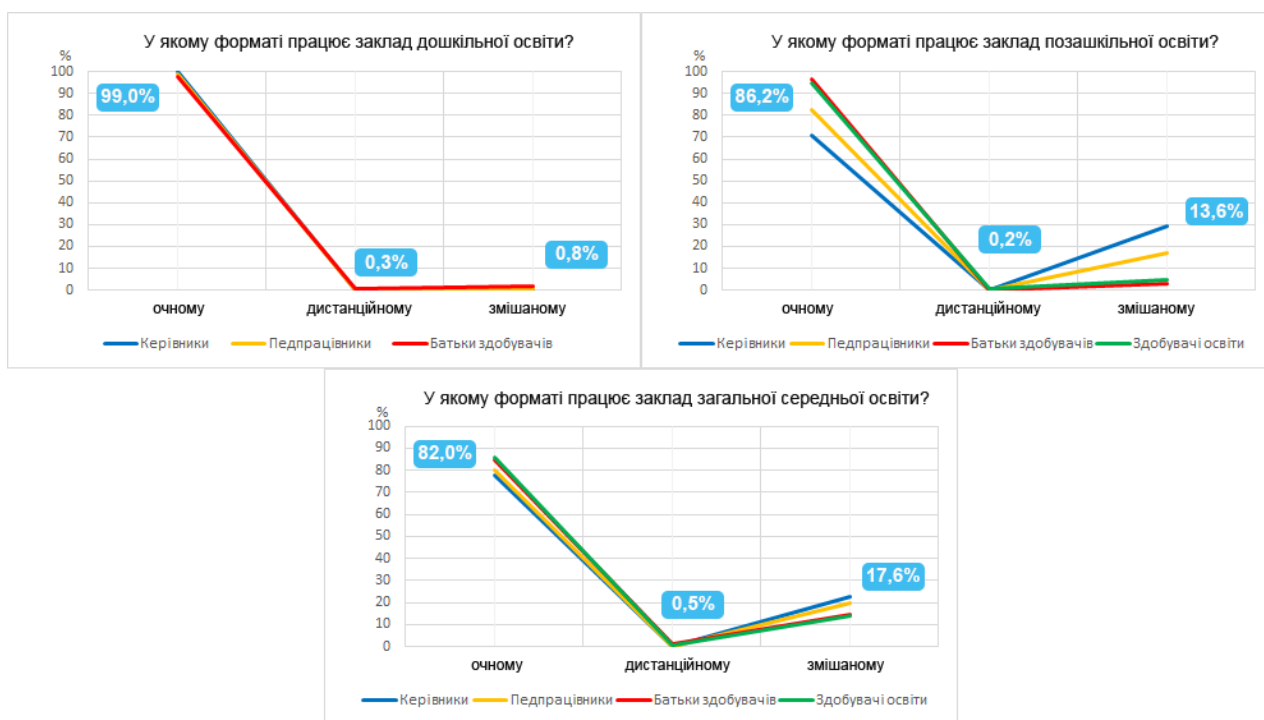
II етап проведено з 10 травня по 10 червня 2024 року шляхом відвідування моніторинговими групами закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти 10 територіальних громад, спостереження за освітнім середовищем та інтерв'ювання керівників закладів освіти. Усього моніторинговими групами у складі фахівців управління Служби та ГУ ДСНС відвідано 34 заклади, зокрема 20 ЗЗСО, 12 ЗДО та 2 ЗПО.

За результатами моніторингу виявлено ряд проблемних питань, що потребують першочергового вирішення при підготовці закладів освіти до нового 2024/2025 навчального року в умовах воєнного стану.

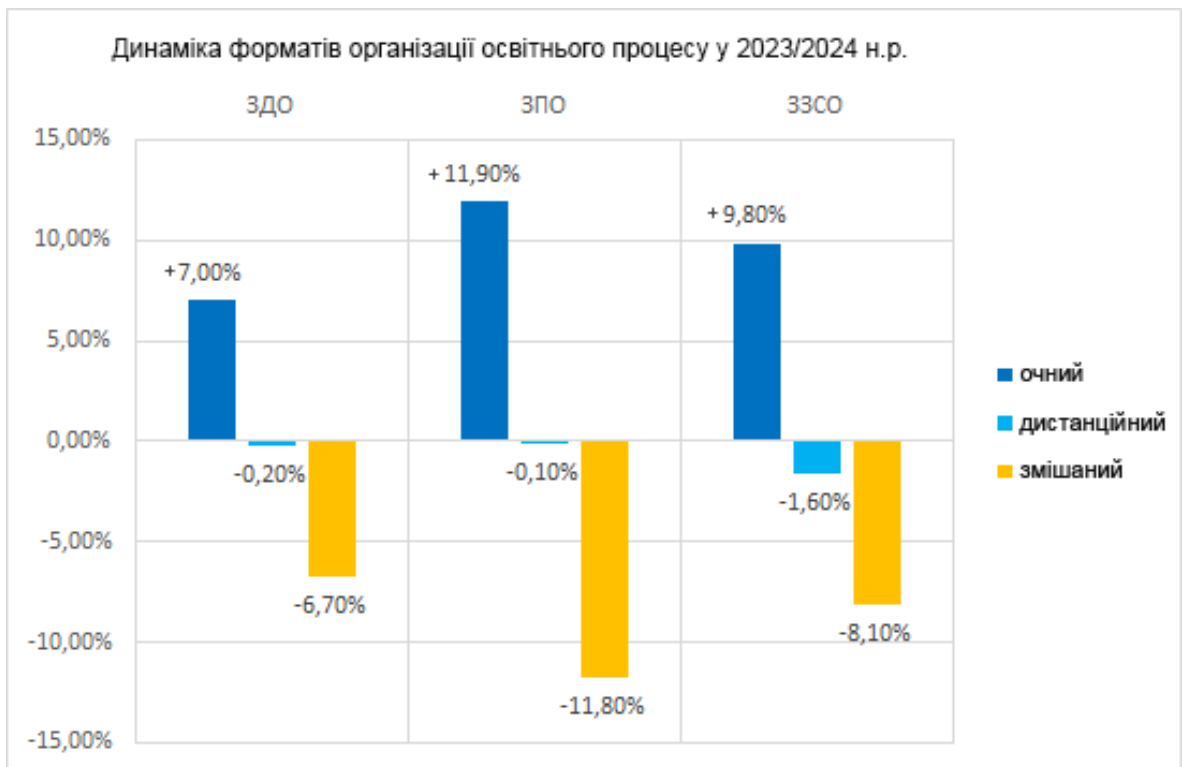
1. Стан облаштування в закладах освіти захисних споруд та забезпечення їх відповідності чинним вимогам

Вибір формату організації освітнього процесу в закладах освіти

Відповіді респондентів, які взяли участь в анкетуванні, свідчать про помітну позитивну тенденцію щодо зростання частки закладів освіти, які працюють за очним форматом організації освітнього процесу.

Так, 99 % опитаних керівників, педагогічних працівників та батьків здобувачів освіти у ЗДО зазначили, що їхні заклади працюють очно, 0,3 % – дистанційно та 0,8 % – заочною формою з використанням технологій дистанційного навчання (далі – у змішаному форматі). Ця інформація підтвердилася і за результатами II етапу моніторингу, оскільки усі з відвіданих закладів дошкільної освіти працювали очно.

Такий розподіл суттєво відрізняється від інформації, отриманої за результатами констатувального етапу моніторингу, згідно з якими очно працювали 92,0 % ЗДО, дистанційно – 0,5 % та у змішаному форматі – 7,5 %.

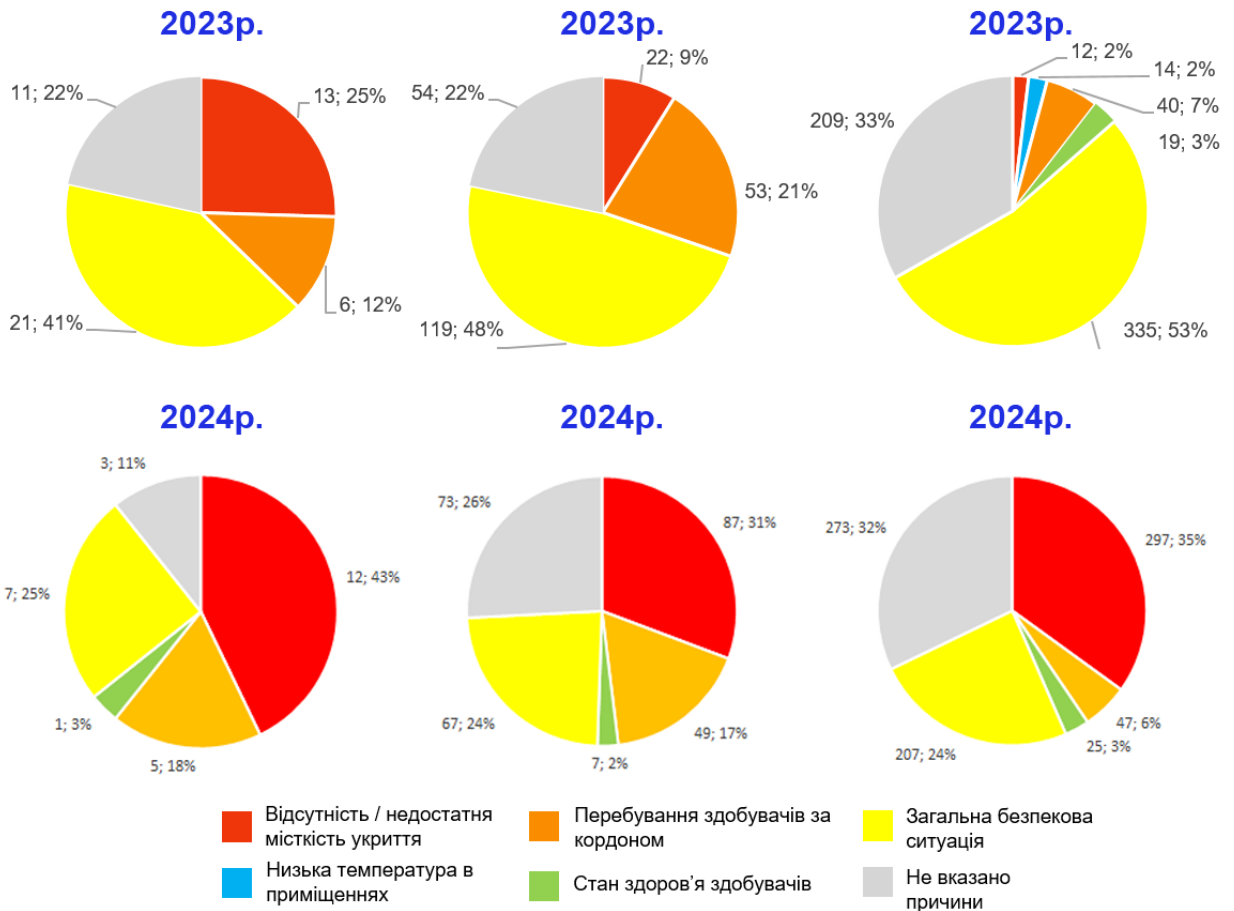
Щодо форматів організації освітнього процесу в ЗЗСО, то відповіді 82,0 % респондентів свідчать, що їхні заклади працюють очно, 0,5 % – дистанційно, а 17,6 % – у змішаному форматі. Порівнюючи отримані дані з результатами констатувального етапу моніторингу, помітно тенденцію щодо зростання частки ЗЗСО, які працюють очно (з 72,2 % до 82,0 % відповідей) з одночасним скороченням частки закладів освіти, які організують освітній процес у дистанційному (з 2,1 % до 0,5 %) та змішаному форматах (з 25,7 % до 17,6 %). При цьому в двох відвіданих ЗЗСО (10,0 %) використовують технології дистанційного навчання у зв'язку з недостатньою місткістю укриттів і як наслідок – необхідності ротації класів, які навчаються очно та віддалено. Крім того, у 9 відвіданих закладах організоване дистанційне навчання для 84 учнів, які перебувають за кордоном (2,3 % від загальної чисельності контингенту здобувачів освіти у відвіданих закладах).

Причини організації освітнього процесу в дистанційному та змішаному форматах

Відповіді керівників закладів освіти

Відповіді педагогічних працівників

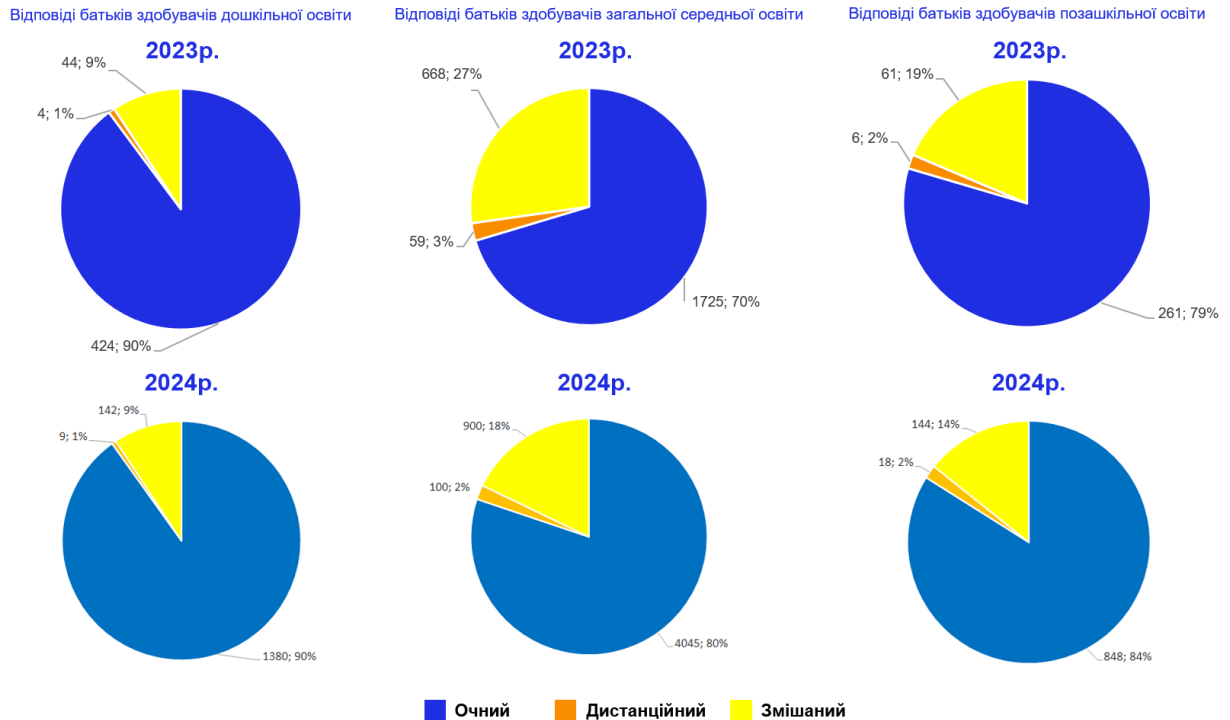
Відповіді батьків здобувачів освіти

За результатами анкетування 86,2 % опитаних учасників освітнього процесу зазначили про організацію освітнього процесу в закладах позашкільної освіти в очному, 0,2 % – дистанційному та 13,6 % – у змішаному форматах. Це співвідношення зазнало значних змін, порівняно з даними констатувального етапу моніторингу, за якими 74,3 % ЗПО працювали очно, 0,3 % – дистанційно та 25,4 % – у змішаному форматі. Усі відвідані заклади позашкільної освіти працюють очно; за дистанційною формою здобуття освіти навчаються 15 учнів, які перебувають за кордоном (1,6 % від усього контингенту здобувачів у цих закладах).

Серед причин, які зумовлюють організацію освітнього процесу в дистанційному та змішаному форматах, більшість учасників освітнього процесу зазначають відсутність або недостатню місткість укриттів (43 % керівників, 31 % педпрацівників, 35 % батьків здобувачів освіти у ЗДО, ЗЗСО, ЗПО).

Прийнятний формат організації освітнього процесу

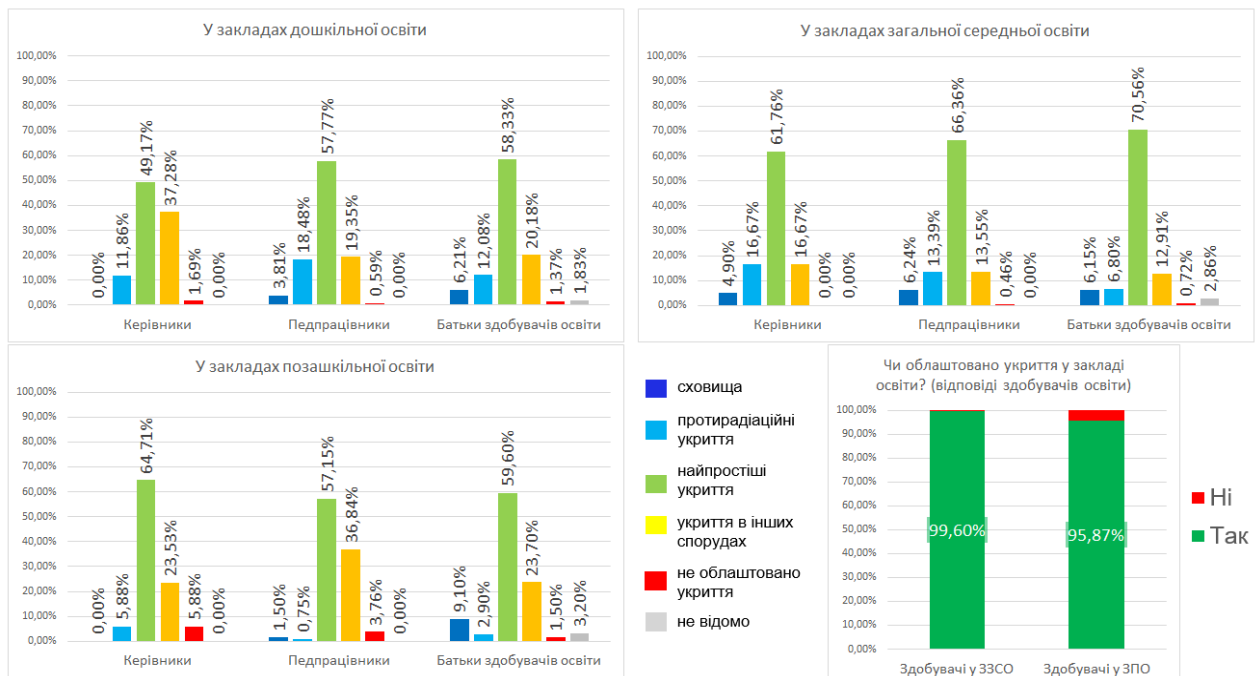
Опитування батьків здобувачів освіти щодо прийнятного формату організації освітнього процесу для їхніх дітей свідчить, що при здобутті дошкільної освіти 90,1 % віддають перевагу очному формату та 9,3 % - змішаному; при здобутті загальної середньої освіти для 80,5 % опитаних прийнятним є очний формат, для 17,9 % – змішаний та для 2 % – дистанційний (майже немає змін, порівняно з даними станом на червень 2023); для 84,8 % батьків здобувачів позашкільної освіти бажаним є очний, для 14,4 % – змішаний та для 1,8 % – дистанційний формат (зростання частки пріоритетності очного формату на 15,0 %, порівняно з даними констатувального етапу), що в загальному відповідає поточному розподілу форматів організації освітнього процесу в закладах освіти та тенденціям щодо зміни їх частки. Таким чином, залишається актуальним питання щодо облаштування укриттів достатньої місткості в закладах освіти для забезпечення очного формату організації освітнього процесу для максимально можливої кількості здобувачів освіти, одночасно із забезпеченням дистанційного навчання для учнів, які цього потребують, зважаючи на їхнє перебування за кордоном.

Облаштування в закладах освіти захисних споруд

Облаштування укриттів достатньої місткості в усіх закладах загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти та приведення їх у відповідність до вимог щодо створення, утримання, експлуатації та ведення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту залишається пріоритетним завданням для їхніх засновників та керівників в умовах воєнного стану.

Відповіді учасників анкетування щодо типів укриттів, облаштованих у їх закладах, свідчать, що станом на завершення 2023/2024 навчального року облаштовано укриття у 98,9 % закладів дошкільної, 99,3 % – загальної середньої та 96,7 % – позашкільної освіти, які потрапили до вибірки моніторингу. У розрізі типів захисних споруд основну частину продовжують становити найпростіші укриття – про користування ними вказали 55,1 % респондентів у ЗДО, 66,2 % – у ЗЗСО та 60,5 % – у ЗПО. Залишається значною частка закладів освіти, які використовують укриття, облаштовані на базі будівель і споруд, що перебувають у власності інших суб'єктів господарювання. Про використання таких укриттів вказали в середньому 25,6 % респондентів у ЗДО, 14,4 % – у ЗЗСО та 28,0 % – у ЗПО.

Облаштування укриттів у закладах освіти

Серед відвіданих закладів освіти облаштовано укриття у 17 ЗЗСО (85 % від усіх відвіданих), 11 ЗДО (91,7 %) та 2 ЗПО (100 %). У двох закладах загальної

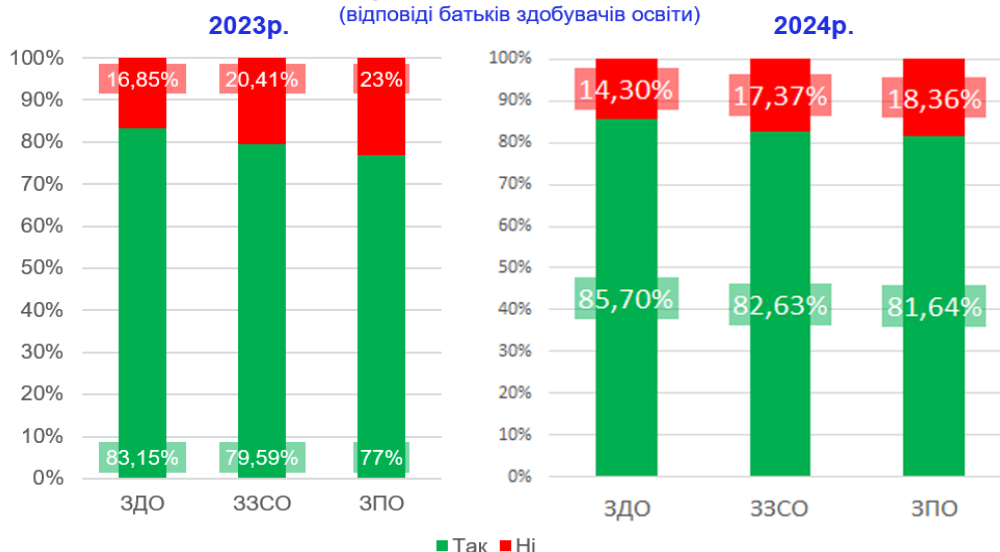
середньої та одному закладі дошкільної освіти облаштовано найпростіші укриття на перших поверхах будівель. У зв'язку із внесенням постановою КМУ від 19.08.2023 № 883 змін до абзацу восьмого пункту 7 Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, виключення таких споруд із фонду та ведення його обліку (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138) (далі – Порядок № 138), перші поверхи об'єктів цивільного і промислового призначення виключено з переліку об'єктів, які можна використовувати для укриття населення як споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів. Тому в закладах, де в якості укриттів використовувалися приміщення на першому поверсі, наразі наявна потреба в облаштуванні до початку нового навчального року нового укриття, яке б відповідало вимогам Порядку № 138.

Місткість укриттів у 14 відвіданих ЗЗСО (70 %) дозволяє розмістити одночасно 100 % учнів та педагогічних працівників, у 2 ЗЗСО (10 %) – близько 90 %, а в 1 (5 %) – лише 50 % (запроваджена організація освітнього процесу в змішаному форматі). Місткість укриттів у 11 відвіданих ЗДО (91,7 %) та 1 ЗПО (50 %) достатня для розміщення усього контингенту здобувачів та педпрацівників, а в ще 1 ЗДО та 1 ЗПО – близько 50 % (здобувачі освіти відвідують ці заклади неодноразово). З метою забезпечення закладів освіти укриттями достатньої місткості простежується різноманіття типів облаштованих укриттів, а також їх поєднань. Так, у 2 відвіданих ЗЗСО (10 %) та 1 ЗДО (8,3 %) функціонують протирадіаційні укриття, в 1 ЗЗСО (5 %) – протирадіаційне укриття та фортифікаційна споруда, у 8 ЗЗСО (40 %), 6 ЗДО (50 %) та 1 ЗПО (50 %) – лише фортифікаційні споруди, у 2 ЗЗСО (10 %) – фортифікаційні споруди та об'єкти фонду захисних споруд інших суб'єктів господарювання згідно з укладеними договорами, а в 4 ЗЗСО (20 %), 4 ЗДО (33,3 %) та 1 ЗПО (50 %) – лише об'єкти інших суб'єктів господарювання. У всіх відвіданих закладах дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти наявні акти оцінки стану готовності захисних споруд цивільного захисту (для ПРУ) та акти оцінки об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття.

Згідно з результатами анкетування, порівняно з даними за 2023 рік, дещо зросла частка батьків здобувачів освіти, які особисто відвідували укриття та ознайомилися з умовами їхнього функціонування: в середньому на 3,4 %.

Облаштування укриттів у закладах освіти

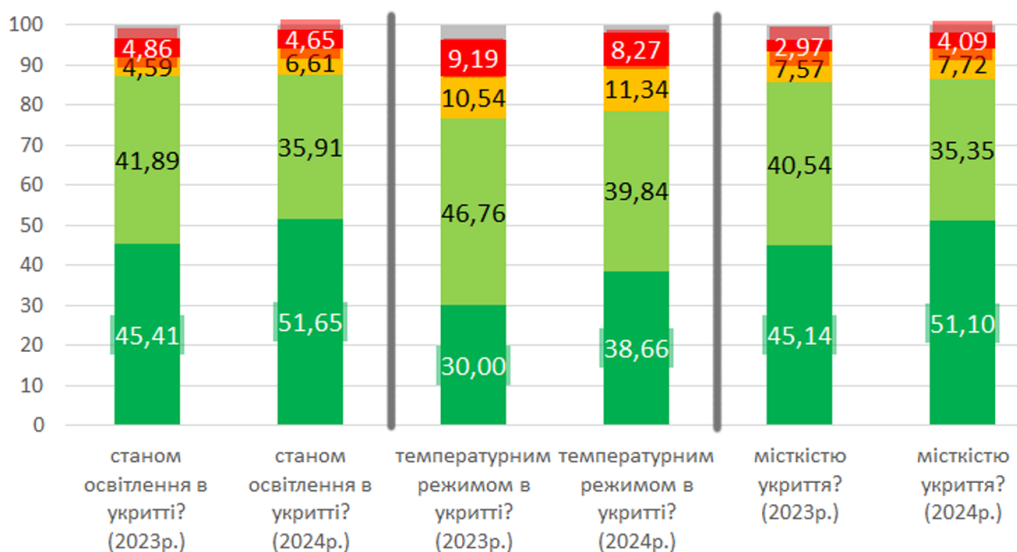
Чи доводилось Вам бувати в укритті закладу, де навчається Ваша дитина/діти?
(відповіді батьків здобувачів освіти)

Проти даних констатувального етапу моніторингу, простежується тенденція щодо зростання частки батьків здобувачів освіти, задоволених станом облаштування укриттів у закладах, де навчаються їхні діти. Зокрема, частка батьків, повністю задоволених станом освітлення, температурним режимом, місткістю укриттів, зросла у ЗДО в середньому на 7 % (до 47,1 %), у ЗЗСО – на 4,4 % (до 42,7 %), у ЗПО – на 17,5 % (до 59,8 %). Порівняно з іншими досліджуваними показниками, залишається відносно високою частка батьків, не задоволених або переважно не задоволених температурним режимом в укриттях: 19,6 % у ЗДО, 17,4 % у ЗЗСО та 9,9 % у ЗПО.

Облаштування укриттів у закладах освіти

Рівень задоволення батьків здобувачів дошкільної освіти

Облаштування укриттів у закладах освіти

Наявність проблемного питання щодо опалення в укриттях була частково підтверджена за результатами відвідування закладів: у 5 ЗЗСО (29,4 % від тих, що мають укриття), 2 ЗДО (18,2 %) та 1 ЗПО (50 %) системи опалення в укриттях або відсутні, або потребують оновлення, додаткового встановлення батарей тощо.

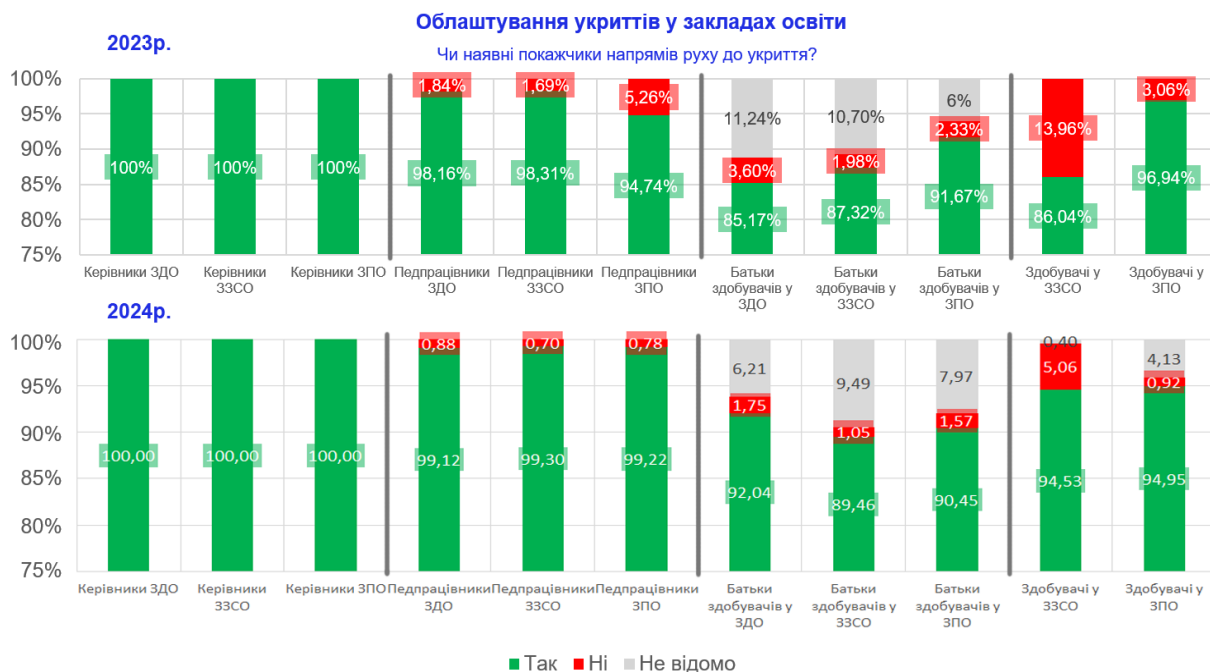
Разом з тим, частка здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти, які на «відмінно» оцінюють рівень відчуття безпеки в укриттях закладів освіти, за останній рік майже не змінилася і становить 23,6 % у ЗЗСО та 28 % у ЗПО. При цьому варто відзначити суттєве скорочення частки здобувачів, які вказали на

поганий чи дуже поганий стан облаштування укриттів у ЗПО: з 13 % у 2023 році до 5,5 % у 2024.

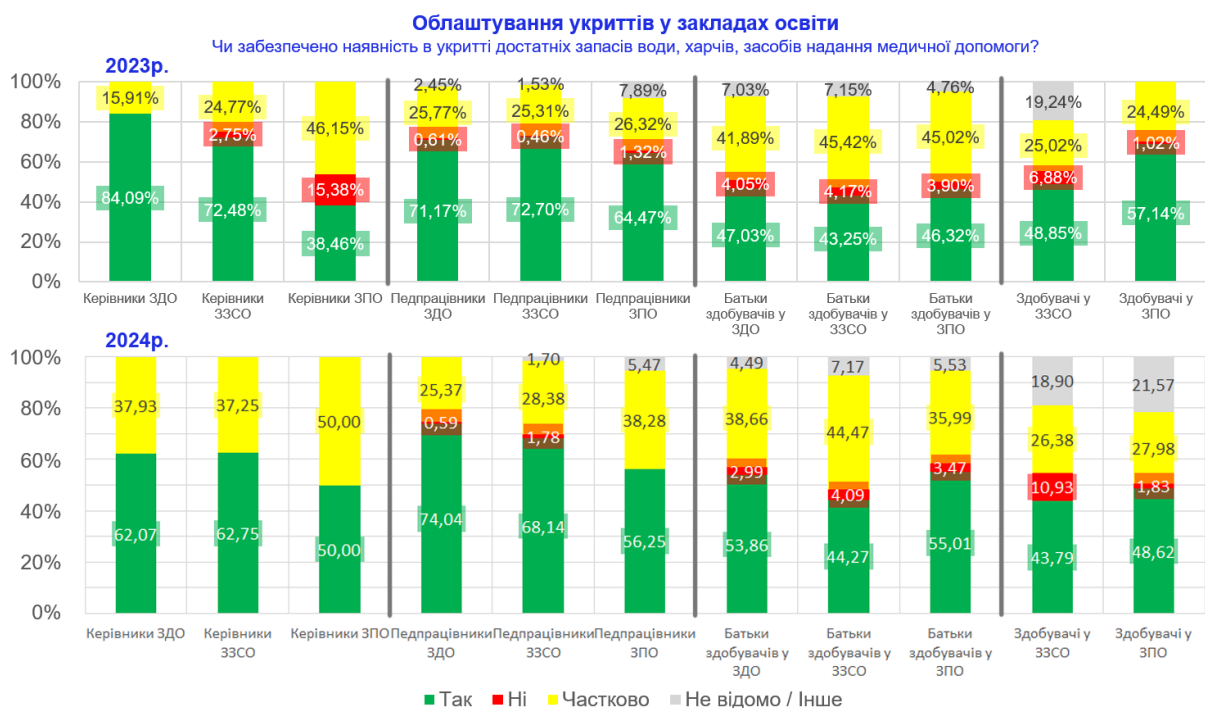

Вимогам щодо кількості евакуаційних виходів відповідають укриття 90 % відвіданих закладів дошкільної освіти, усіх закладів загальної середньої та позашкільної освіти; централізовані системи водопостачання наявні в укриттях 4 ЗДО (36,4 %), 12 ЗЗСО (70,6 %) та 2 ЗПО (100 %), а водовідведення – у 4 ЗДО (36,4 %), 13 ЗЗСО (76,5 %) та 1 ЗПО (50 %). У решті закладів використовується питна бутильована вода, наявні ємності для технічної води, виносні ємності для нечистот. Системами природної вентиляції обладнані укриття 13 ЗЗСО (76,5 %), 7 ЗДО (63,6 %) та 2 ЗПО (100 %); примусово-втяжної або комбінованої – 4 ЗЗСО (23,5 %) та 4 ЗДО (36,4 %).

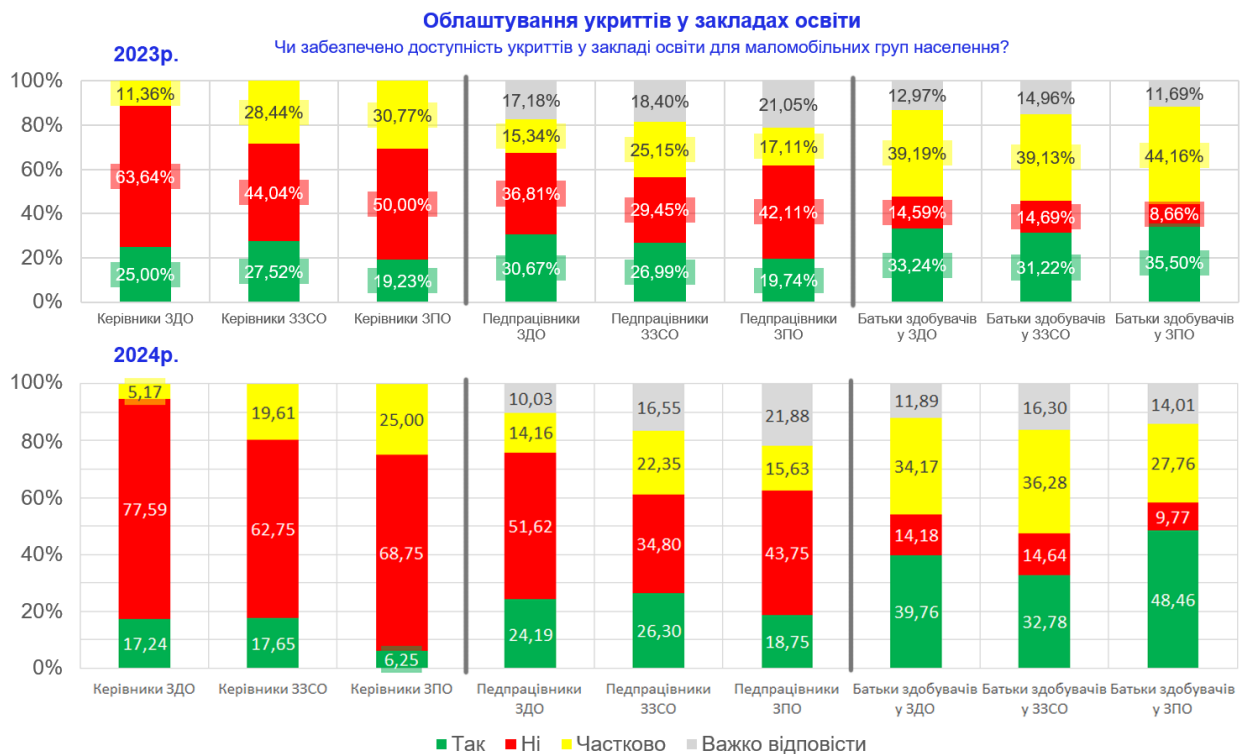
Усі керівники та переважна більшість педагогічних працівників зазначають про наявність у закладах освіти визначених та позначених показниками напрямів руху до укриттів; наявність показників підтверджена у 94 % відвіданих ЗЗСО, 91 % ЗДО та 100 % ЗПО. Разом з тим, наявна порівняно значна частка відповідей батьків (12 % у 2023 році та 9,3 % у 2024), які стверджують про відсутність вказівників, або про неволодіння інформацією щодо їх наявності. Даний факт свідчить про необхідність облаштування укриттів вказівниками у місцях, добре видимих для усіх учасників освітнього процесу, у тому числі батьків, які відвідують заклади.

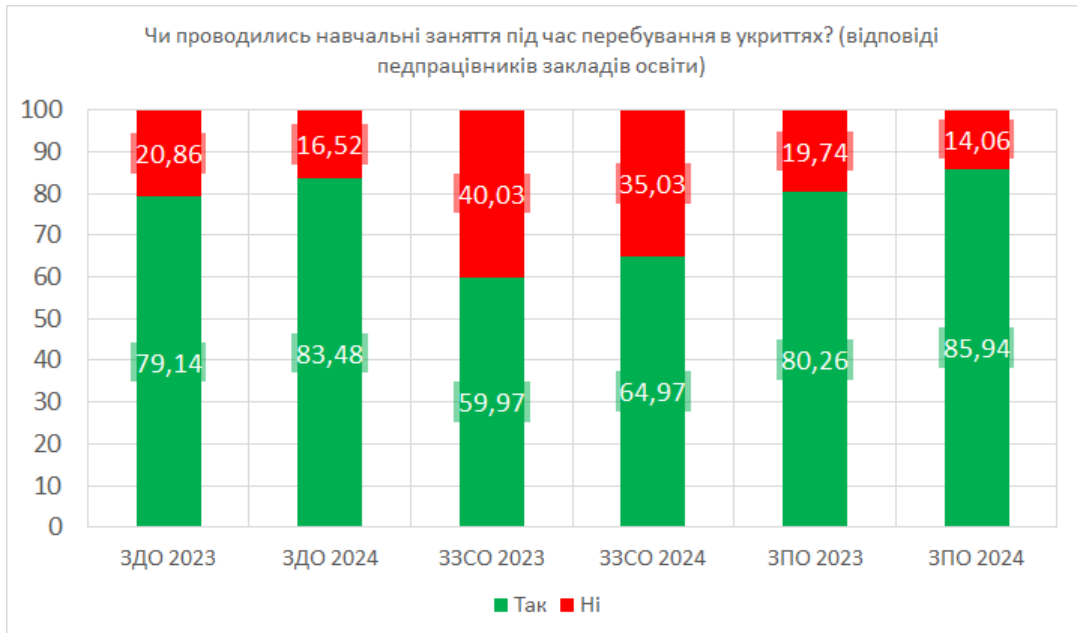
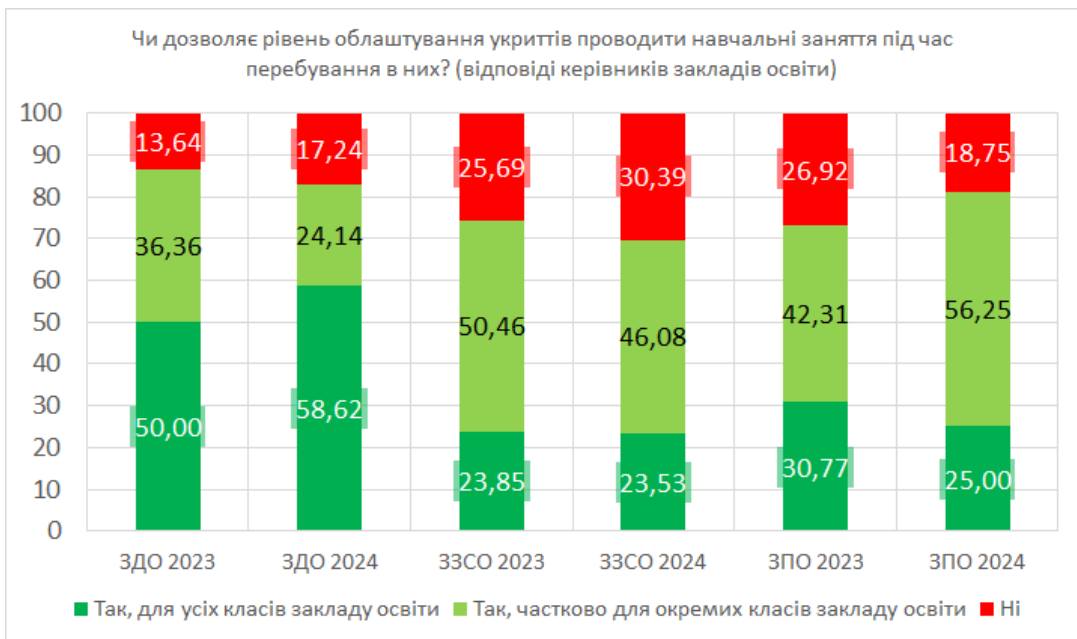
Результати анкетування свідчать про необхідність вжиття заходів зі сторони керівників закладів освіти щодо забезпечення наявності в укриттях достатніх запасів харчів, питної води та медикаментів: порівняно з даними констатувального етапу моніторингу, частка керівників, які зазначили про наявність достатніх запасів, зменшилася в середньому з 65 % до 58,3 %, частка педагогічних – з 69,4 % до 66,1 %. Залишається досить низькою частка здобувачів та їхніх батьків, які зазначають про повне забезпечення укриттів питною водою, харчами, засобами надання медичної допомоги: 46,2 % та 51,0 % відповідно.

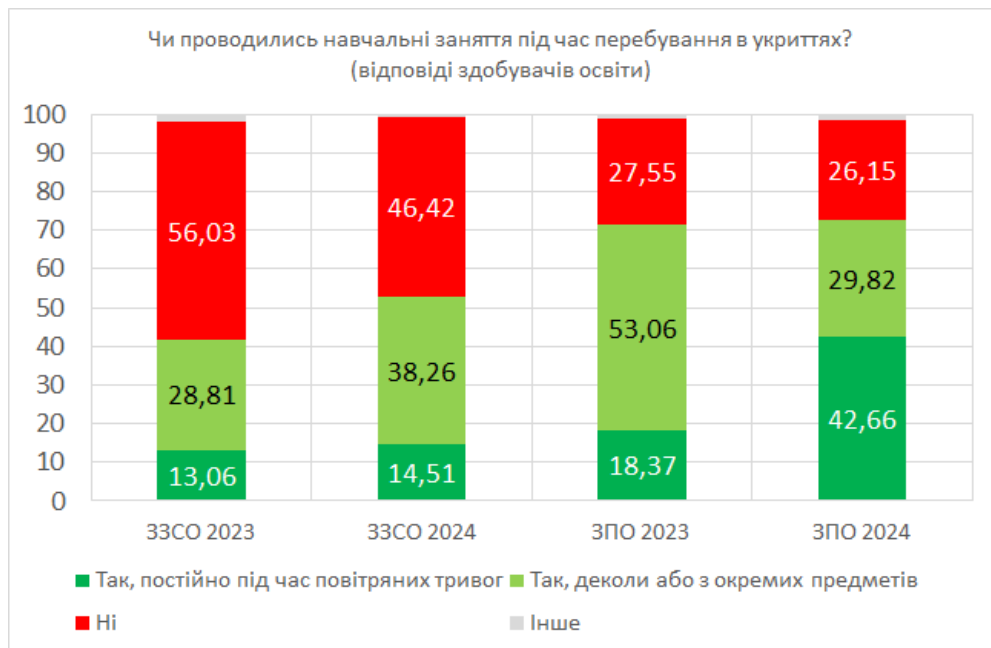
За результатами анкетування учасників освітнього процесу та відвідування закладів виявлено відсутність тенденції щодо покращення умов доступності укриттів для маломобільних груп населення: про наявність таких умов зазначають лише близько 27 % учасників освітнього процесу у ЗДО, 25,6 % – у ЗЗСО та 24,5 % – у ЗПО. Серед відвіданих закладів умовам доступності відповідають лише укриття 2 ЗЗСО (11,8 %). В окремих закладах для полегшення доступності укриттів для здобувачів дошкільної та початкової освіти при входах встановлені поручні на відповідній висоті.

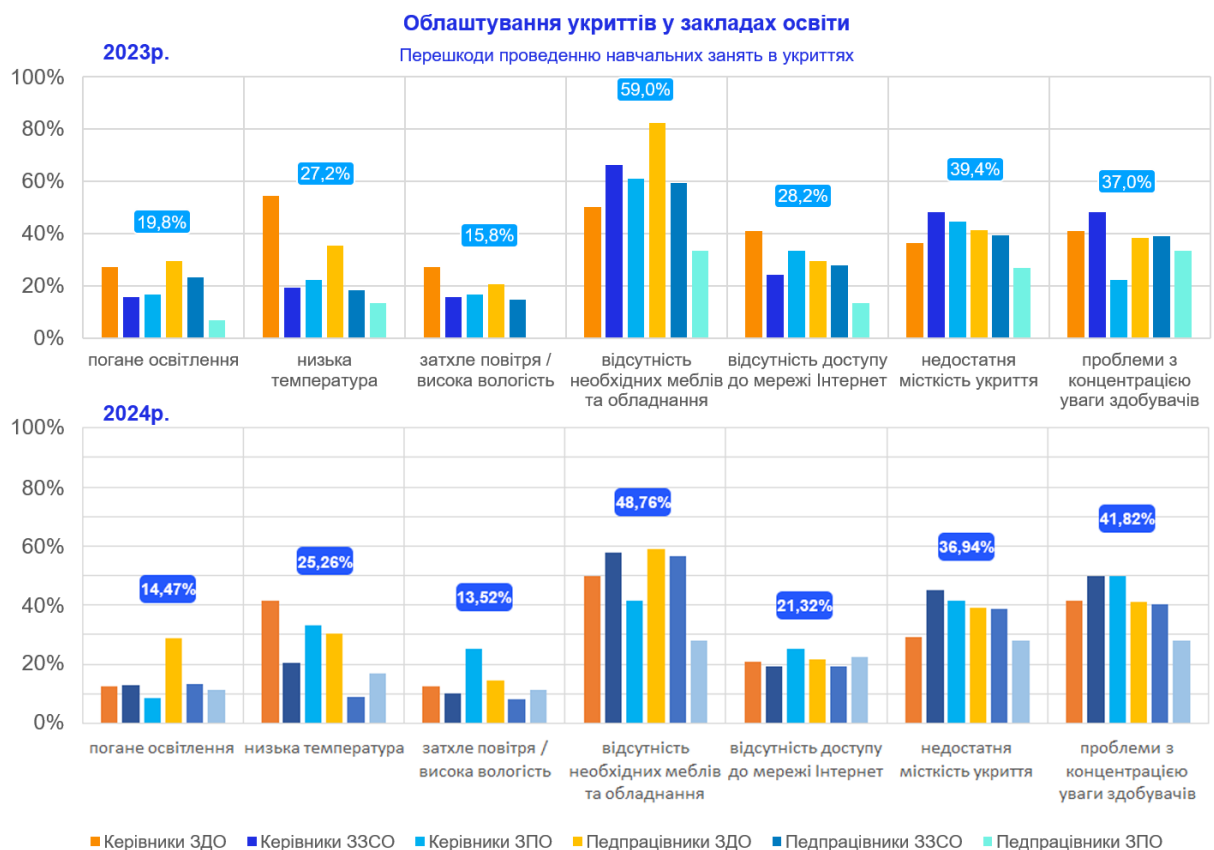
Про можливість проведення навчальних занять під час перебування в укриттях зазначають близько 80 % опитаних керівників та педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, 65-70 % – загальної середньої та 80-85 % – позашкільної освіти. Однак про можливість проведення в укриттях навчальних занять для усіх класів / груп зазначили тільки 23,5 % керівників ЗЗСО та 25 % керівників ЗПО.

Частка опитаних здобувачів загальної середньої освіти, які вказали про фактичне проведення таких занять, зростає з 41,9 % до 52,8 %, а частка здобувачів позашкільної освіти майже не змінилася (71..72 %). При цьому про постійне проведення занять під час перебування в укриттях вказали тільки 14,5 % учнів ЗЗСО, а частка таких учнів у ЗПО суттєво зростає з 18,4 % до 42,7 %. У відвіданих закладах освіти загалом створено умови для проведення навчальних занять в укриттях 6 ЗЗСО (35,3 %) та 6 ЗДО (54,5 %); для проведення занять з окремими групами здобувачів або за окремими видами навчальної діяльності – в укриттях 6 ЗЗСО (35,3 %), 1 ЗДО (9,1 %) та 1 ЗПО (50 %); не створено умов в укриттях 5 ЗЗСО (29,4 %), 4 ЗДО (36,4 %) та 1 ЗПО (50 %).

Серед головних причин, які перешкоджають проведенню занять під час перебування в укриттях, на думку опитаних керівників та педагогічних працівників, залишаються відсутність необхідних меблів та обладнання (в середньому 48,8 % респондентів), недостатня місткість укриттів (36,9 %), низька температура (25,3 %).

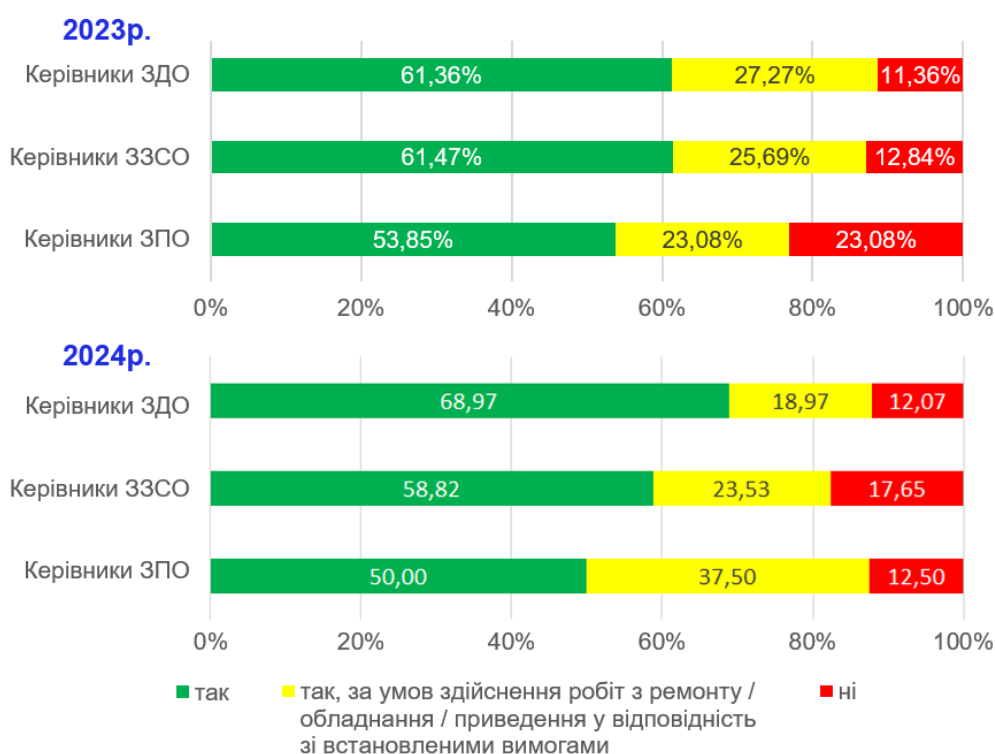

Порівняно з даними констатувального етапу моніторингу, зменшилася частка респондентів, які вважають перешкодою недостатній рівень освітлення (з 19,8 % до 14,5 %), відсутність доступу до мережі Інтернет (з 28,2 % до 21,3 %).

Водночас негативною тенденцією є зростання частки педпрацівників, які відзначають наявність проблем з мотивацією здобувачів, концентрацією їхньої уваги під час занять в укриттях (з 37 % до 41,8 %). Зазначене вимагає вжиття заходів щодо підбору та впровадження у практику прийомів, методів, форм організації навчальної діяльності, які б сприяли покращенню концентрації уваги здобувачів; педагогічним працівникам, за можливості, варто не переважувати навчальні заняття в укриттях засвоєнням великих обсягів інформації, а зосередитись на повторенні раніше засвоєного матеріалу, продовженні вивчення раніше розпочатих тем.

Облаштування укриттів у закладах освіти

Чи дозволяє місткість наявних захисних споруд забезпечити навчання за очною формою у 2024/2025 навчальному році?

За даними анкетування, місткість наявних захисних споруд дозволить забезпечити навчання за очною формою у 2024/2025 навчальному році на думку 69,0 % керівників ЗДО (+7,6 %, порівняно з минулим роком), 58,8 % керівників ЗЗСО (-2,7 %) та 50 % керівників ЗПО (-3,9 %); при цьому, за умови здійснення ремонтних робіт та дообладнання захисних споруд з метою їх приведення у відповідність зі встановленими вимогами, частка закладів, які

зможуть працювати очно, потенційно здатна досягти 87,9 % ЗДО, 82,4 % ЗЗСО та 87,5 % ЗПО. Можливість проводити навчальні заняття в очному форматі у новому навчальному році повною мірою забезпечена у 15 відвіданих ЗЗСО (75,0 %), 10 ЗДО (83,4 %) та 2 ЗПО (100 %), частково – в 1 ЗЗСО (5,0 %) та 1 ЗДО (8,3 %), а не забезпечена у 4 ЗЗСО (20,0 %) та 1 ЗДО (8,3 %) у зв'язку з необхідністю облаштування нових укриттів, розташованих у підвальних або цокольних приміщеннях.

2. Стан організації та проведення оглядів приміщень, території, спортивних майданчиків на предмет дотриманням вимог безпечного освітнього середовища

За результатами анкетування щодо періодичності здійснюваних оглядів зросла частка опитаних керівників та педагогічних працівників закладів дошкільної (з 67,6 % до 72,4 %) та загальної середньої освіти (з 38,8 % до 46,5 %), які зазначили про організацію в закладах щоденного поточного контролю за станом безпеки освітнього середовища.

Разом з тим суттєвого скорочення зазнала частка таких керівників та педпрацівників у закладах позашкільної освіти: з 47,8 % до 26,4 %. Про здійснення оглядів середовища двічі на рік або лише перед початком нового навчального року в середньому зазначили 10,8 % опитаних респондентів у ЗДО, 17,1 % – у ЗЗСО та 35,65 % – у ЗПО.

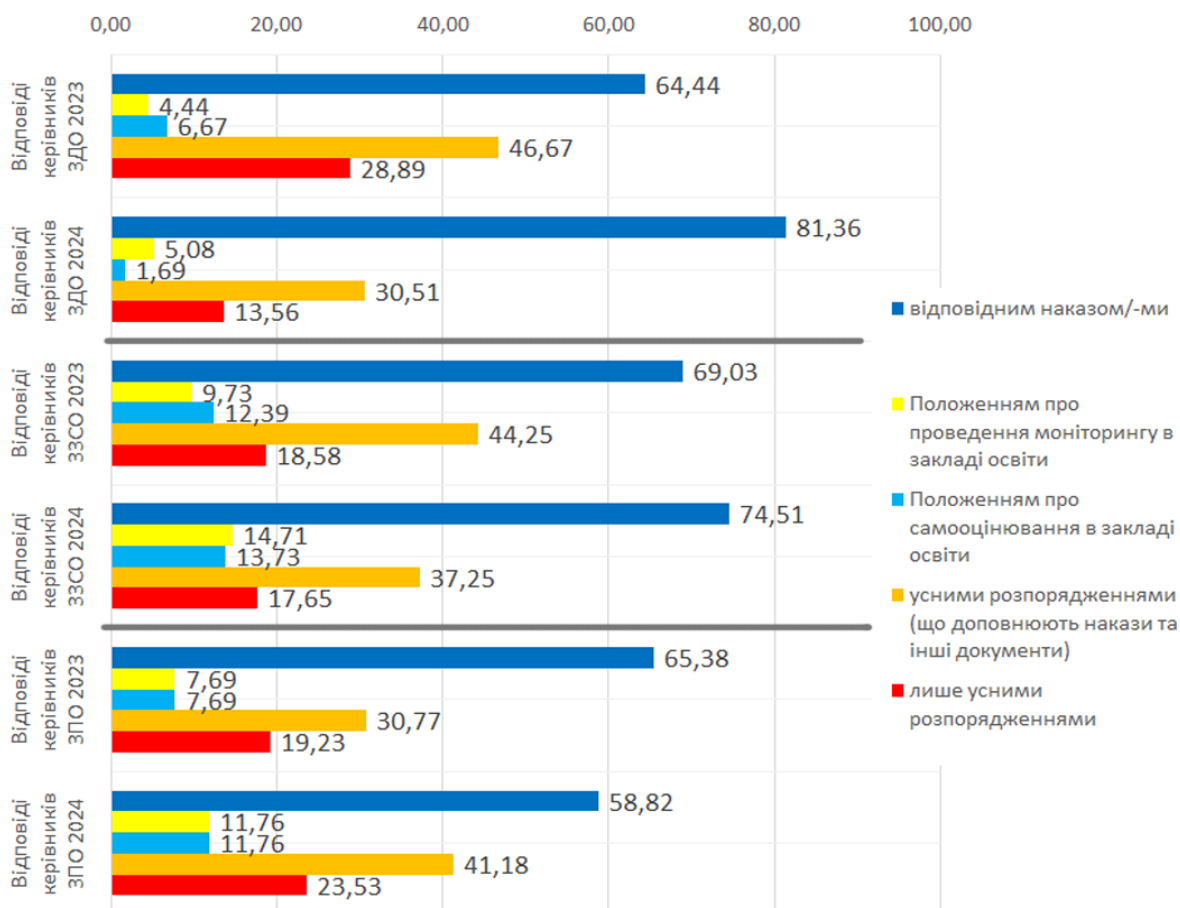
Здійснення оглядів території, приміщень, обладнання у закладах освіти

Серед відвіданих закладів проведення щоденних оглядів налагоджене у 12 ЗЗСО (60 %), 9 ЗДО (75 %) та 2 ЗПО (100 %); щомісячні та/або щоквартальні

огляди – в 1 ЗЗСО (5 %) та 1 ЗДО (8,3 %); здійснення винятково комісійних обстежень двічі на рік – у 4 ЗЗСО (20 %) та 1 ЗДО (8,3 %), а обстеження лише перед початком навчального року – у 3 ЗЗСО (15 %) та 1 ЗДО (8,3 %). Хорошою практикою є поєднання оглядів різної періодичності та предмету вивчення, наприклад здійснення поточного контролю за станом безпеки освітнього середовища відповідальними працівниками (завідувачем господарства, двірником (територія закладу освіти), робітником з комплексного обслуговування будівель (приміщення закладу)) та комплексного огляду до початку навчального року та опалювального сезону комісією, склад якої затверджується відповідним наказом керівника закладу.

Яким розпорядчим документом врегульовано проведення оглядів приміщень, території, спортивних майданчиків?

Згідно з результатами анкетування частка керівників ЗДО, які видають накази чи інші розпорядчі документи щодо визначення періодичності здійснюваних оглядів та призначення відповідальних осіб, зросла з 64,4 % до 81,4 %, а керівників ЗЗСО – з 69,0 % до 74,5 % з одночасним скороченням частки керівників, які організують зазначену роботу винятково усними

розпорядженнями, з 28,9 % до 13,6 % у ЗДО та з 18,6 % до 17,7 % у ЗЗСО. При цьому цілком протилежна негативна тенденція прослідковується у ЗПО, де частка керівників, які видають розпорядчий документ, скоротилася з 65,4 % до 58,8 %, а тих, що надають лише усні розпорядження, – зросла з 19,2 % до 23,5 %. Залишається низькою частка закладів освіти, у яких питання контролю за станом освітнього середовища включені до Положень про самооцінювання, про проведення моніторингів тощо: про це зазначили лише близько 5 % керівників ЗДО, та понад 10 % керівників ЗЗСО та ЗПО.

У відвіданих моніторинговими групами закладах освіти видають відповідні накази керівники усіх ЗЗСО і ЗПО та лише 8 ЗДО (66,7 %). Переважна більшість керівників за результатами оглядів здійснює заходи щодо усунення виявлених недоліків власними силами, зокрема, вони організують проведення поточних ремонтів, заміну або оновлення обладнання, вивіз сміття та будматеріалів, прибирання прилеглої території, усунення пошкоджень покриття майданчиків тощо; у випадку потреби в додатковому фінансуванні заходів з поліпшення безпекових умов навчання і праці керівники закладів подають запити та клопотання до засновників.

Результати анкетування учасників освітнього процесу свідчать про наявність тенденції щодо зростання частки респондентів, цілком задоволених безпековими умовами навчання і праці в закладах освіти:

– у ЗДО частка педпрацівників, цілком задоволених умовами праці, рівнем безпеки території закладу, комфорту приміщень, зросла в середньому з 55,9 % до 60,0 %, а батьків здобувачів освіти – з 54,7 % до 61,8 %;

– у ЗЗСО частка таких педпрацівників зросла з 54,2 % до 60,0 %, а батьків здобувачів освіти – з 44,6 % до 49,4 %;

– у ЗПО простежується зростання частки цілком задоволених батьків здобувачів освіти з 55,3 % до 65,7 %, а частка таких педпрацівників майже не змінилася і становить 59,4 %.

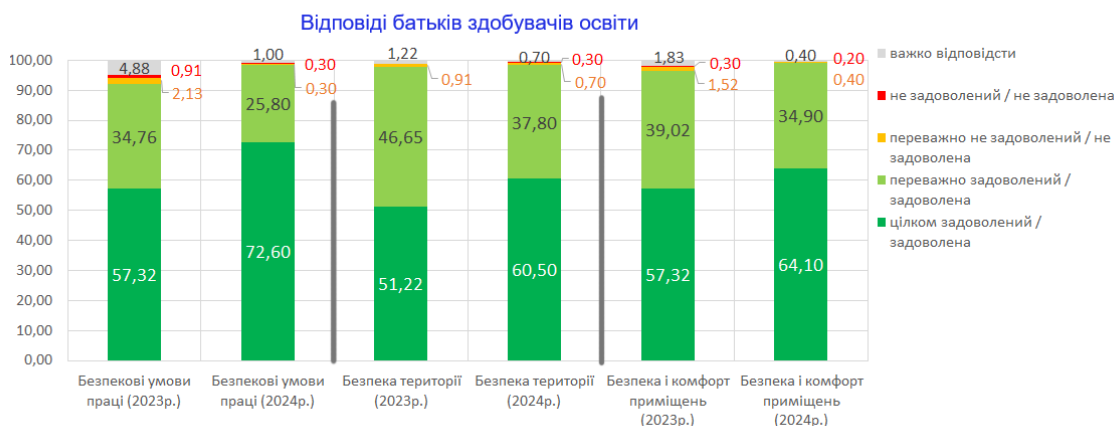
Рівень задоволення безпековими умовами навчання і праці в закладах дошкільної освіти

Рівень задоволення безпековими умовами навчання і праці в закладах загальної середньої освіти

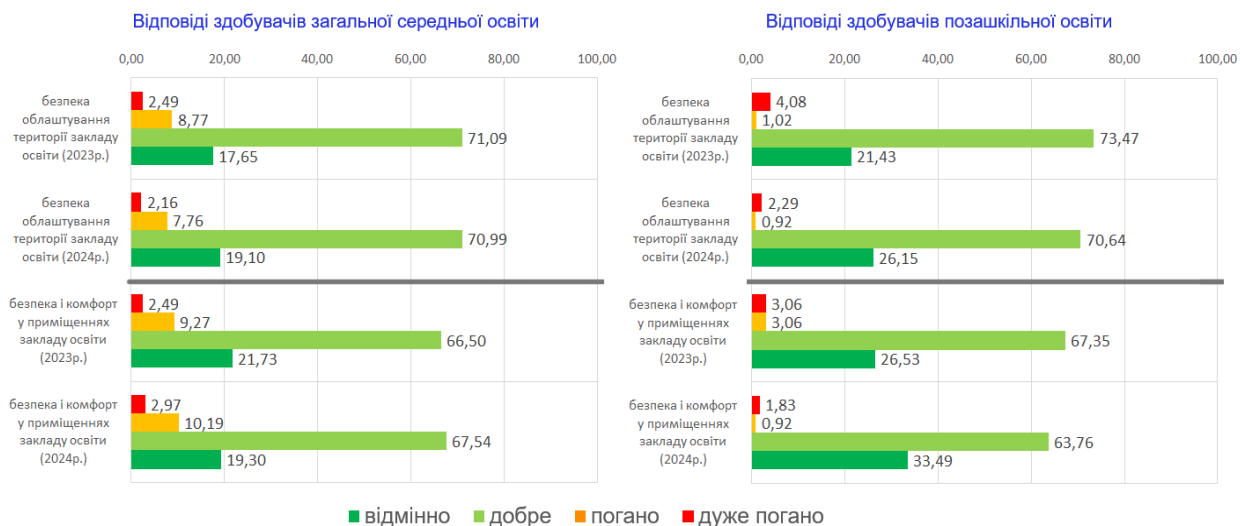

Рівень задоволення безпековими умовами навчання і праці в закладах позашкільної освіти

При цьому залишається порівняно низькою частка здобувачів загальної середньої освіти, цілком задоволених безпековими умовами навчання – 19,2 %, з одночасним зростанням частки таких учнів у ЗПО з 24,0 % до 29,8 %. Таким чином, відповіді респондентів з числа учасників освітнього процесу в закладах позашкільної освіти демонструють наявність суперечливих тенденцій щодо загального стану безпекових умов навчання і праці.

Рівень задоволення здобувачів освіти безпековими умовами навчання

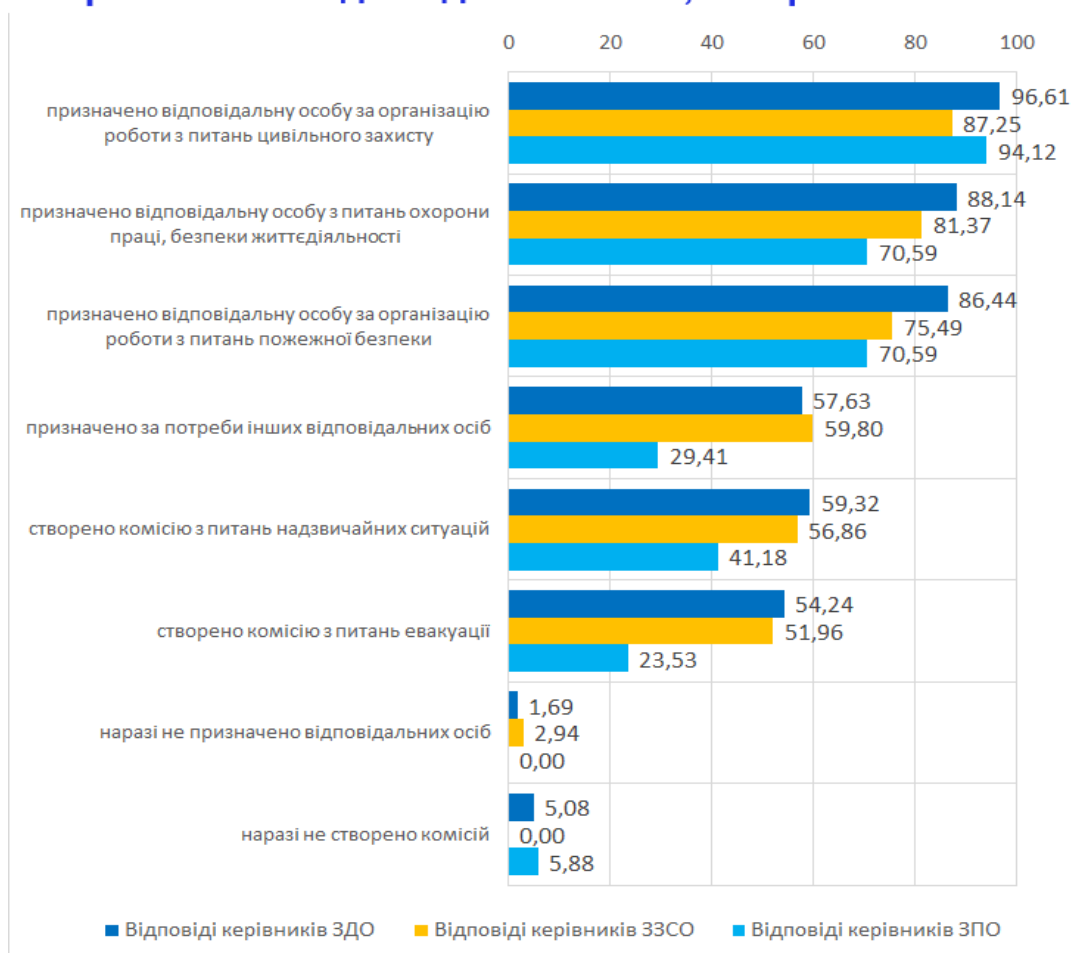

3. Стан організації роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, цивільного захисту

Призначення у закладах освіти відповідальних осіб; створення комісій з питань надзвичайних ситуацій та з питань евакуації

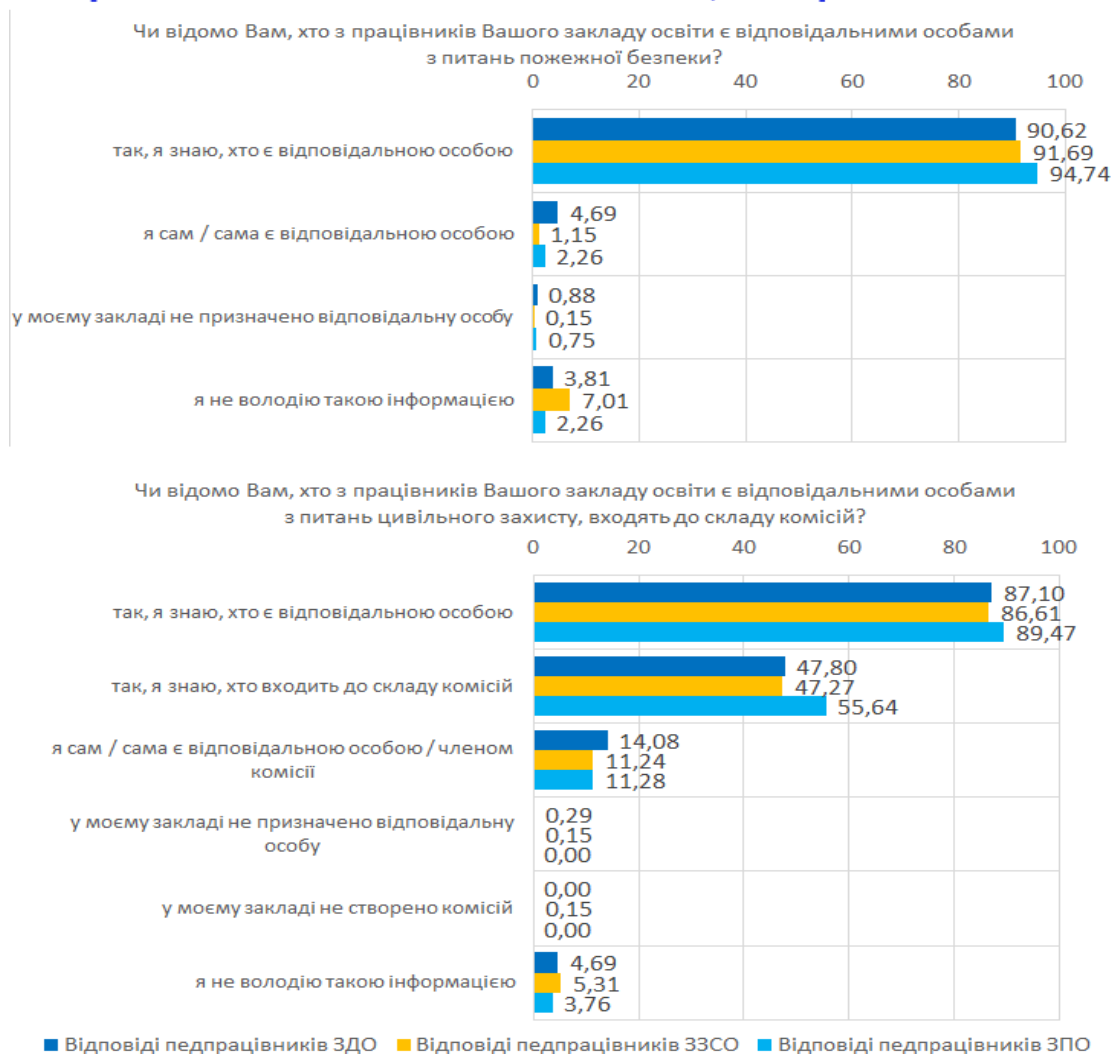
Порівняння результатів анкетування керівників закладів освіти з даними констатувального етапу свідчить про суттєве зростання частки закладів освіти, у яких призначені особи, відповідальні за організацію роботи з питань цивільного захисту (з 82,2 % до 96,6 % у ЗДО; з 83,2 % до 87,2 % у ЗЗСО та з 61,5 % до 94,12 % у ЗПО), з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності (з 75,5 % до 88,1 % у ЗДО; з 80,5 % до 81,4 % у ЗЗСО та з 46,2 % до 70,6 % у ЗПО), за організацію роботи з питань пожежної безпеки (з 71,1 % до 86,4 % у ЗДО; з 72,6 % до 75,5 % у ЗЗСО та з 50,0 % до 70,6 % у ЗПО). Частка закладів освіти, де за потреби призначено інших відповідальних осіб (за стан електрогосподарства, газового господарства, стан безпеки будівель та споруд, стан утримання укриттів тощо) зросла з 29 % до 57,6 % у ЗДО, з 53 % до 59,8 % у ЗЗСО та з 19 % до 29,4 % у ЗДО.

Призначення відповідальних осіб, створення комісій

Як підтвердження зазначеній тенденції також спостерігається зростання частки педагогічних працівників, яким відомо, хто в їхніх закладах є відповідальною особою з питань цивільного захисту (з 85,4 % до 87,1 % педагогів у ЗДО, з 81 % до 86,6 % у ЗЗСО та з 84,4 % до 89,5 % у ЗПО), та з питань пожежної безпеки (з 90 % до 91,7 % у ЗЗСО та з 82 % до 94,7 % у ЗПО; частка таких педпрацівників у ЗДО незначно скоротилася з 91,5 % до 90,6 %, однак усе ще є доволі високою).

Призначення відповідальних осіб, створення комісій

У всіх відвіданих закладах освіти наказами керівників призначено відповідальних осіб з питань цивільного захисту, охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, а також з інших питань за потреби. Залишається поширеною практика об'єднання обов'язків відповідальних осіб з декількох напрямів, наприклад, з охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту; з питань пожежної безпеки, стану електрогосподарства та стану будівель і споруд; пожежної безпеки, охорони праці, безпеки

життєдіяльності тощо. Наприклад, у Снігурівському закладі загальної середньої освіти I-III ступенів Борсуківської сільської ради Тернопільської області наказом директора призначено відповідального за пожежну безпеку, охорону праці, дотримання техніки безпеки – заступника директора з господарської роботи; створено комісію з охорони праці та дотримання правил техніки безпеки (у складі директора, заступника директора з навчально-виховної роботи, голови профспілкового комітету, вчителя трудового навчання та основ здоров'я); призначено відповідального за газове господарство (завідувача господарством); наказом «Про організацію ведення цивільного захисту» створено ланку пожежогасіння та ланку надання домедичної допомоги у закладі освіти.

Зросла частка опитаних керівників закладів освіти, які утворили у своїх закладах **комісії з надзвичайних ситуацій** (відповідно до пункту 11 Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11): з 37,8 % до 59,3 % ЗДО, з 48,7 % до 56,9 % у ЗЗСО та з 19 % до 41,2 % у ЗПО; та **комісії з питань евакуації** (відповідно до пункту 22 Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.10.2013 № 841): з 28,9 % до 54,2 % у ЗДО, з 34,5 % до 52,0 % у ЗЗСО та з 7,69 % до 23,5 % у ЗПО. Відповідно зросла частка опитаних педагогічних працівників, які ознайомлені зі складом комісій, створених у їхніх закладах: з 33 % до 47,8 % у ЗДО, з 35,3 % до 47,3 % у ЗЗСО та з 45,5 до 55,6 % у ЗПО.

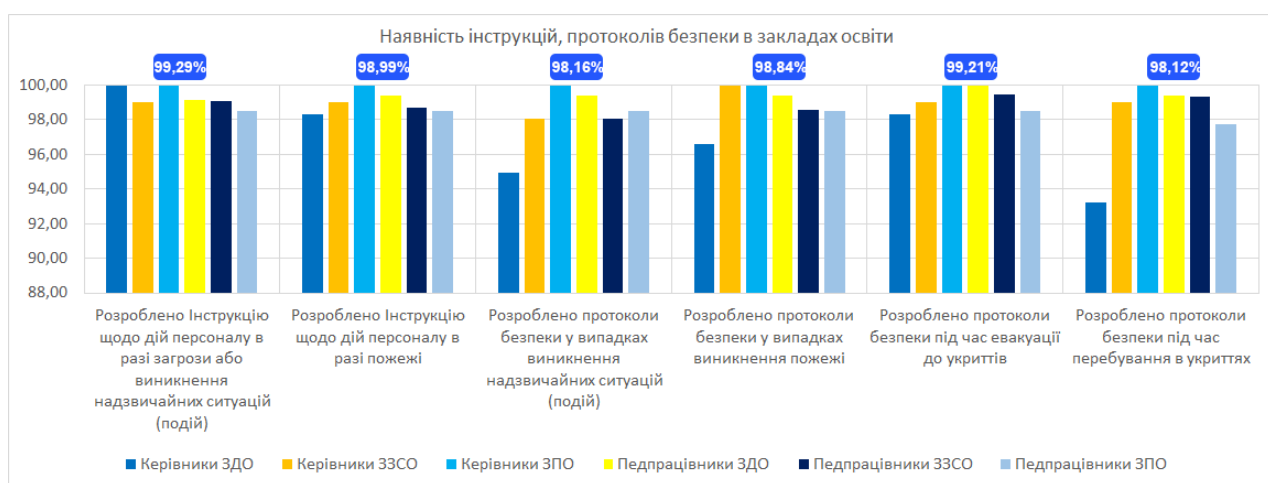
У відвіданих закладах комісії з надзвичайних ситуацій створено у 20 ЗЗСО та 2 ЗПО (100 %), а також у 8 ЗДО (66,7); створено комісії з евакуації (або призначено осіб, які виконують функції зазначеної комісії в закладах освіти з чисельністю працюючого персоналу менш як 50 осіб) у 18 ЗЗСО (90 %), 9 ЗДО (75 %) та 1 ЗПО (50 %).

Розроблення інструкцій щодо дій персоналу в разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій (подій), інструкцій щодо дій персоналу в разі пожежі, планів евакуації

За результатами анкетування близько 100 % опитаних керівників та педагогічних працівників зазначили про наявність у їхніх закладах розроблених та затверджених інструкцій щодо дій персоналу в разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій (подій), в разі пожежі (відповідно до вимог Правил

пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 05.03.2015 за № 252/26697) (далі – Правила) та Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 № 974 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.09.2016 за № 1229/29359).

У відвіданих закладах освіти інструкції щодо дій персоналу в разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій (подій) наявні у 19 ЗДО (95 %), 12 ЗДО та 2 ЗПО (100 %), а інструкції щодо дій персоналу в разі пожежі – у 18 ЗДО (90 %), 12 ЗДО та 2 ЗПО (100 %).

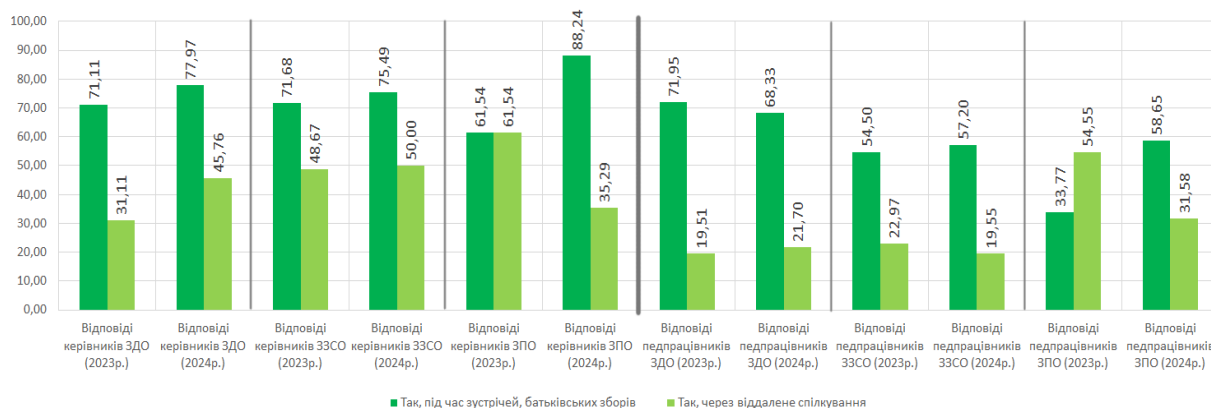
Розроблення та оприлюднення в закладах освіти протоколів безпеки, алгоритмів дій, правил поведінки

Протоколи безпеки та алгоритми дій (набори чітких правил, процедур, якими повинні керуватися педагоги та учні у закладі освіти при певній ситуації, зокрема під час повітряних тривог, евакуації, перебуванні у сховищі /укритті тощо), згідно з результатами анкетування керівників та педагогічних працівників, наявні у близько 100 % закладів освіти. За результатами спостереження за освітнім середовищем під час відвідування закладів освіти виявлено наявність в усіх ЗДО, ЗЗСО та ЗПО розроблених та оприлюднених на інформаційних стендах у коридорах та в укриттях алгоритмів та правил дій. Наприклад, у Великодедеркальському закладі загальної середньої освіти I-III ступенів Великодедеркальської сільської ради Тернопільської області алгоритми дій у вигляді малюнків, схем розміщені у навчальних кабінетах, у коридорах (щодо евакуації з навчальних кабінетів, дій учнів після сигналу

«повітряна тривога», дій педагогічного персоналу); у закладі освіти також наявні стенди, присвячені питанням пожежної безпеки, надання першої медичної допомоги потерпілим, діям при виявленні невідомих предметів, правилам безпеки при користуванні газовим обладнанням тощо; в укритті закладу наявна Інструкція щодо поведінки учасників освітнього процесу під час перебування в ньому. У закладах дошкільної освіти наявні правила поведінки дітей в укритті; у навчальних приміщеннях розміщені ілюстративні матеріали, адаптовані для сприйняття дітьми дошкільного віку, щодо безпеки в побуті, мінної, пожежної безпеки, правил поводження дітей з електроприладами, спілкування з незнайомцями тощо. Варто відзначити, що значна частина згаданих матеріалів виготовляється педагогічними працівниками закладів освіти, зокрема, в рамках проведення «Тижнів безпеки» та інших заходів.

Налагодження взаємодії з батьками здобувачів освіти

Чи відбувалося відпрацювання з батьками здобувачів освіти алгоритмів дій у разі ймовірних надзвичайних ситуацій (подій)?

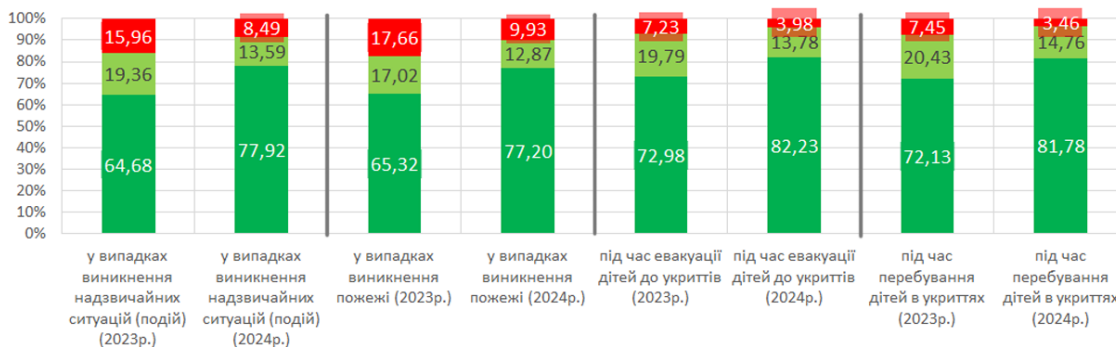

При розробці та відпрацюванні алгоритмів дій у закладах освіти відбувається активне залучення батьківської спільноти, про що свідчать, зокрема, результати анкетування керівників, педпрацівників та батьків здобувачів освіти. Порівняно з даними констатувального етапу значно зросла частка батьків здобувачів дошкільної (з 68,8 % до 79,8 % опитаних) та позашкільної (з 69,4 % до 79,4 %) освіти, ознайомлених з протоколами безпеки, алгоритмами дій, правилами поведінки у закладах, де навчаються їхні діти, безпосередньо під час відвідування закладів, участі в батьківських зборах. Також про спільне відпрацювання алгоритмів під час особистих зустрічей та батьківських зборів свідчать відповіді 72,2 % батьків здобувачів загальної середньої освіти (зростання частки на 2,7 %).

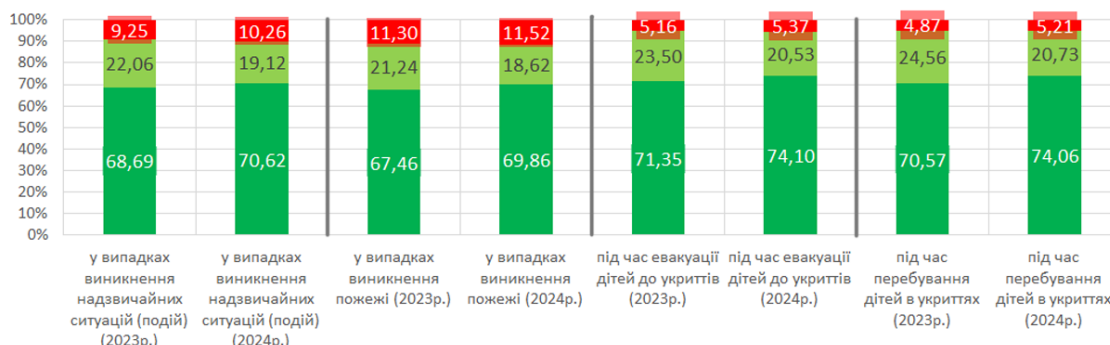
Налагодження взаємодії з батьками здобувачів освіти

Чи ознайомлені батьки з протоколами безпеки, алгоритмами дій, правилами поведінки у закладі освіти, де навчається їхня дитина/діти?

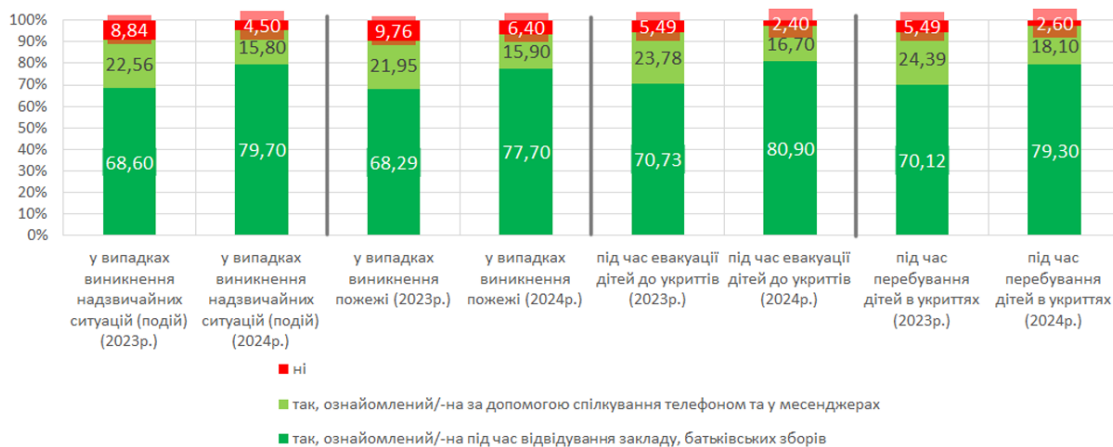
Відповіді батьків здобувачів дошкільної освіти

Відповіді батьків здобувачів загальної середньої освіти

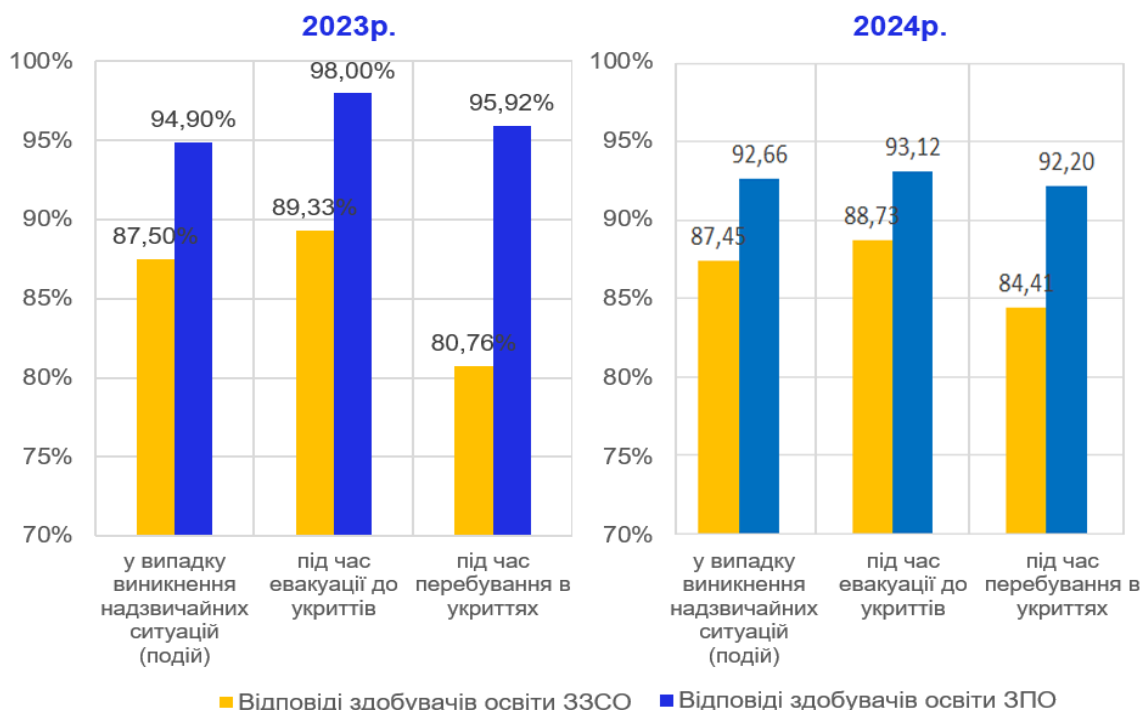
Відповіді батьків здобувачів позашкільної освіти

Про дистанційне ознайомлення через спілкування телефоном чи відвідування вебсайтів та/або сторінок закладів у мережі “Інтернет” зазначили в середньому 13,8 % батьків здобувачів дошкільної, 19,8 % – загальної середньої та 16,6 % позашкільної освіти, а відповідно 6,5 %, 8,1 % та 4,0 % батьків залишаються не ознайомленими з протоколами безпеки та алгоритмами дій.

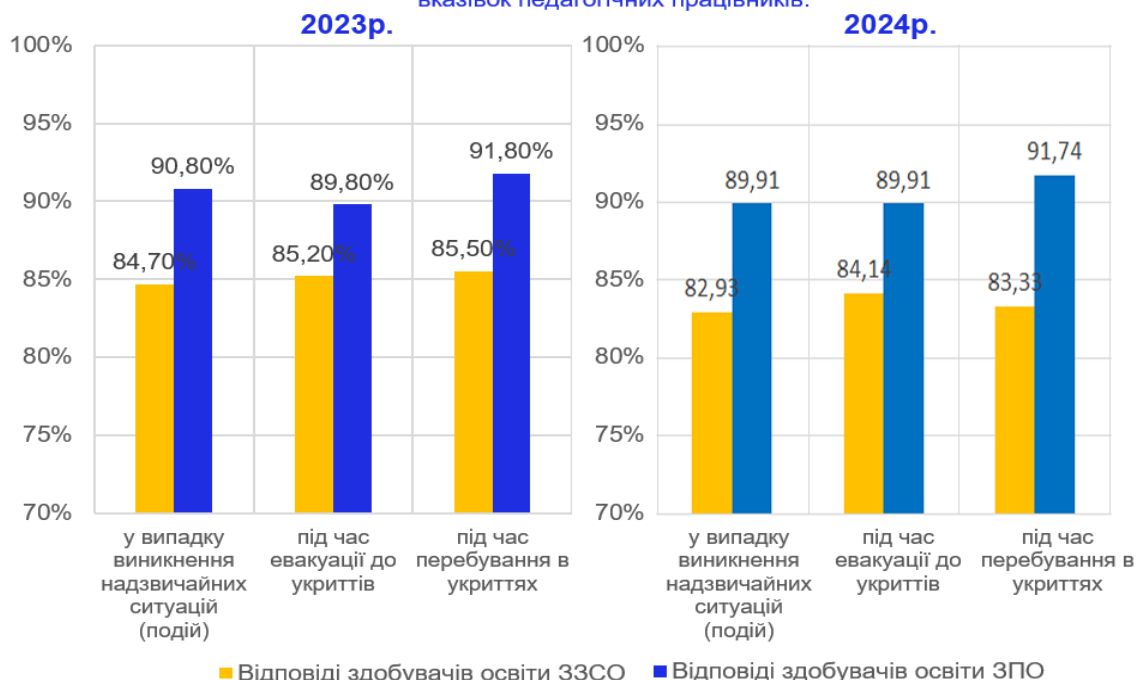
Наявність інструкцій, алгоритмів дій, протоколів безпеки в закладах освіти

У закладі освіти розроблені та оприлюднені на стендах / плакатах протоколи безпеки, алгоритми дій, правила поведінки:

Наявність інструкцій, алгоритмів дій, протоколів безпеки в закладах освіти

Здобувачі освіти дотримуються протоколів безпеки, алгоритмів дій, правил поведінки, вказівок педагогічних працівників:

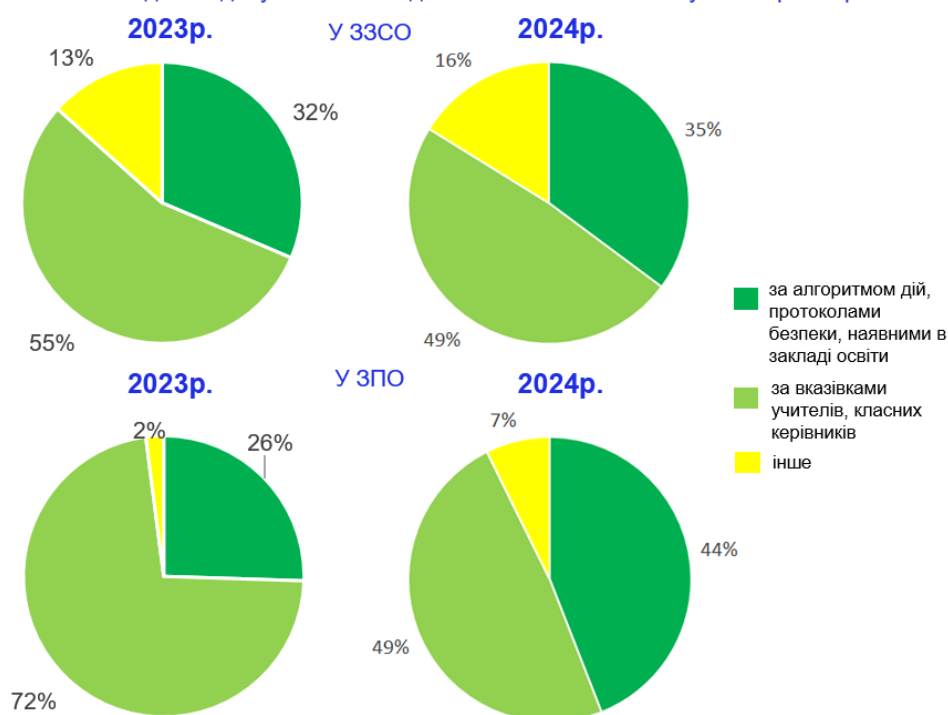
Залишається високою частка здобувачів освіти, які ствердно відповіли на запитання щодо наявності та оприлюднення в їхніх закладах протоколів безпеки (понад 85 % учнів у ЗЗСО та понад 90 % – у ЗПО). Позитивно оцінили

власний рівень їх дотримання понад 80 % опитаних здобувачів загальної середньої та близько 90 % – позашкільної освіти.

Водночас значно нижчою є частка учнів, які на запитання щодо їхніх дій при оголошенні сигналу «Повітряна тривога», відповіли про дотримання наявних у закладі алгоритмів дій та протоколів безпеки: лише 35 % здобувачів загальної середньої (це на 3 % більше, ніж за результатами констатувального етапу) та 44 % – позашкільної освіти (зростання частки на 18 %). Більшість учнів покладаються на ситуативні вказівки педагогічних працівників, що може свідчити про усе ще недостатню дієвість розроблених алгоритмів та протоколів, неврахування при їх розробленні особливостей діяльності закладів освіти, чи неадаптованість до сприйняття учнями відповідного віку.

Наявність інструкцій, алгоритмів дій, протоколів безпеки в закладах освіти

Як зазвичай діють здобувачі освіти під час оголошення сигналу «Повітряна тривога»?

Проведення навчань, інструктажів, заходів щодо відпрацювання практичних навичок та здобуття знань і вмінь з питань особистої безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації

Результати анкетування керівників закладів освіти свідчать про позитивні тенденції щодо зростання частки закладів освіти, у яких здійснюються регулярні **навчання та інструктажі з охорони праці** (відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань

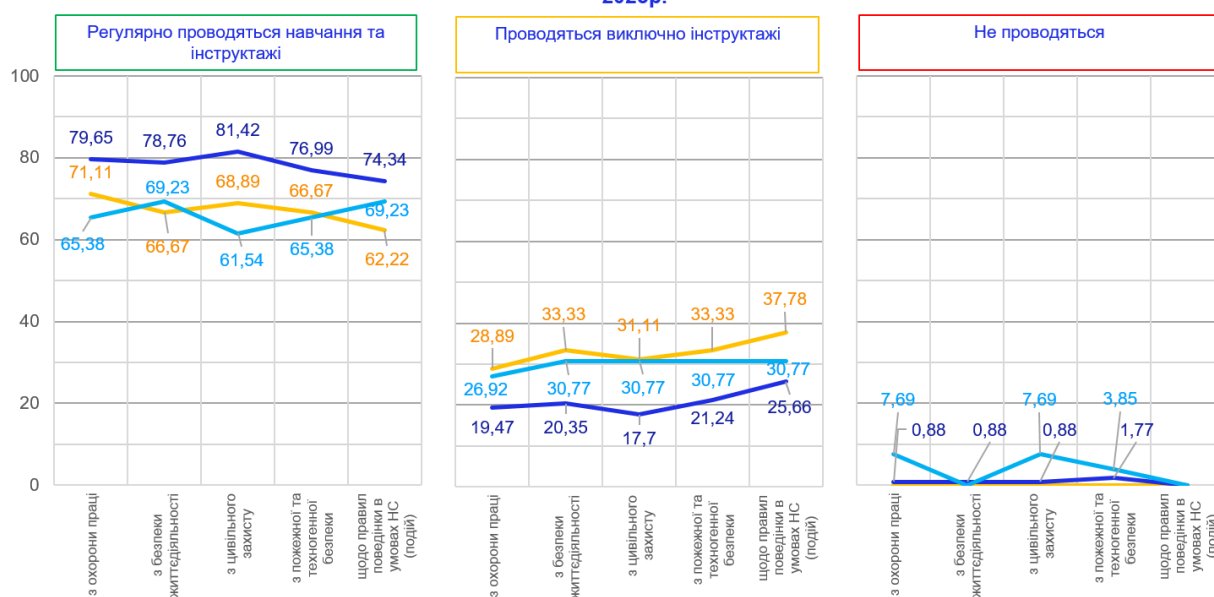
охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511 (із змінами)), **безпеки життєдіяльності** (відповідно до Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 № 304 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.07.2006 за № 806/12680 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22.11.2017 № 1514)), та розділу 8 Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.11.2001 за № 969/6160)), **з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях** (відповідно до вимог розділу IV Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 05.12.2019 № 1021 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за № 108/34391) та Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444).

Так, порівняно з даними констатувального етапу моніторингу, частка керівників ЗДО, які стверджують про регулярне проведення навчань та інструктажів, зросла з 67,1 % до 68,8 %, частка керівників ЗЗСО – з 78,2 % до 82,2 %, а частка керівників ЗПО – з 66,2 % до 82,4 %. При цьому залишається значною частка закладів освіти, де проводяться виключно інструктажі: серед ЗЗСО її значення становить 31,2 % (-1,7 %, проти попереднього року), серед ЗЗСО 17,8 % (-3,1 %), а серед ЗПО 17,6 % (-12,4 %). Також варто зазначити, що жодний керівник не зазначив про факт непроведення навчань та/або інструктажів у його закладі.

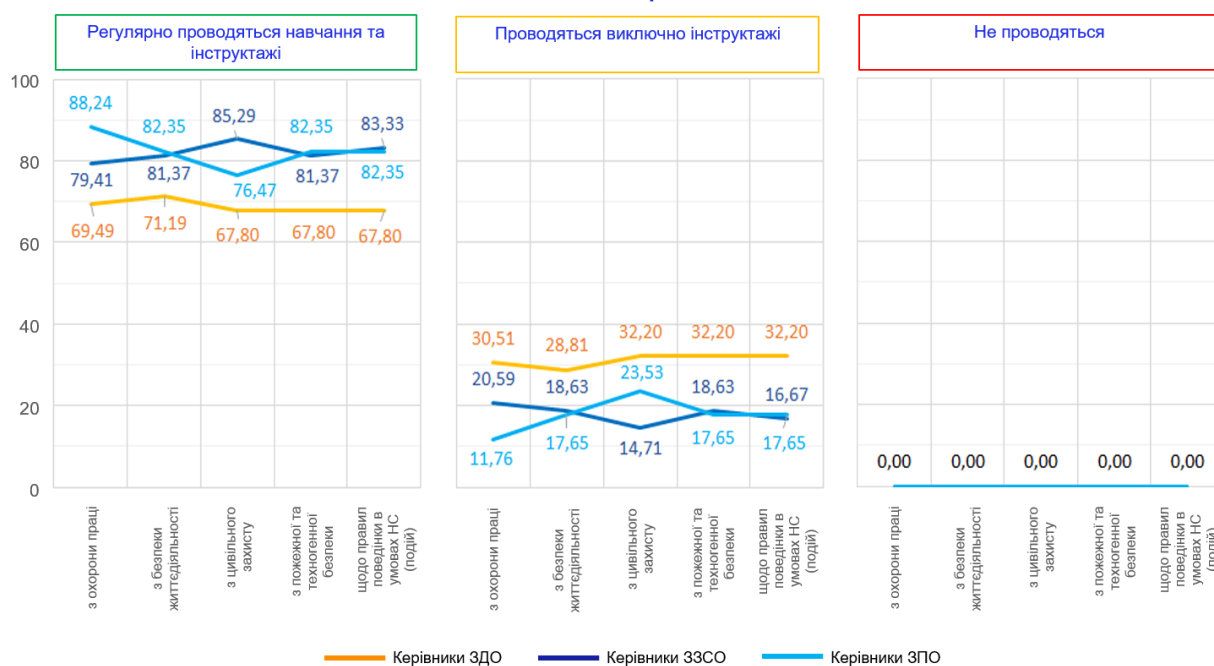
Проведене інтерв'ювання керівників у відвіданих закладах освіти підтверджує факт регулярного здійснення інструктажів. Зокрема у більшості закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти інструктажі проводяться двічі на рік (з охорони праці, безпеки життєдіяльності, цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки) або, за потреби, щоквартально (зокрема на роботах з підвищеною небезпекою). Інструктажі здобувачів освіти:

з безпеки життєдіяльності – вступний на початку навчального року, первинні – перед початком навчальних занять (лабораторних, практичних робіт), інструктажі з охорони праці – перед заняттями з трудового навчання. У переважній більшості відвіданих закладів освіти ведуться журнали реєстрації інструктажів з охорони праці (первинних, повторних, позапланових, цільових), журнали реєстрації вступних інструктажів, інструктажів з питань пожежної безпеки для учнів та працівників.

Проведення навчань та інструктажів у закладах освіти 2023р.

2024р.

Керівники ЗДО Керівники ЗЗСО Керівники ЗПО

Як свідчать результати інтерв'ювання під час відвідування закладів освіти, у 100 % ЗДО, ЗЗСО та ЗПО наявні чинні посвідчення про перевірку знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності керівників закладів освіти, їхніх заступників, членів комісій з перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності, а також з питань цивільного захисту, пожежної безпеки. Навчання посадових осіб та відповідальних працівників закладів освіти переважно здійснюється на базі Тернопільського обласного комунального навчально-курсового центру, Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Тернопільської області, навчального пункту Аварійно-рятувального загону спеціального призначення ГУ ДСНС у Тернопільській області

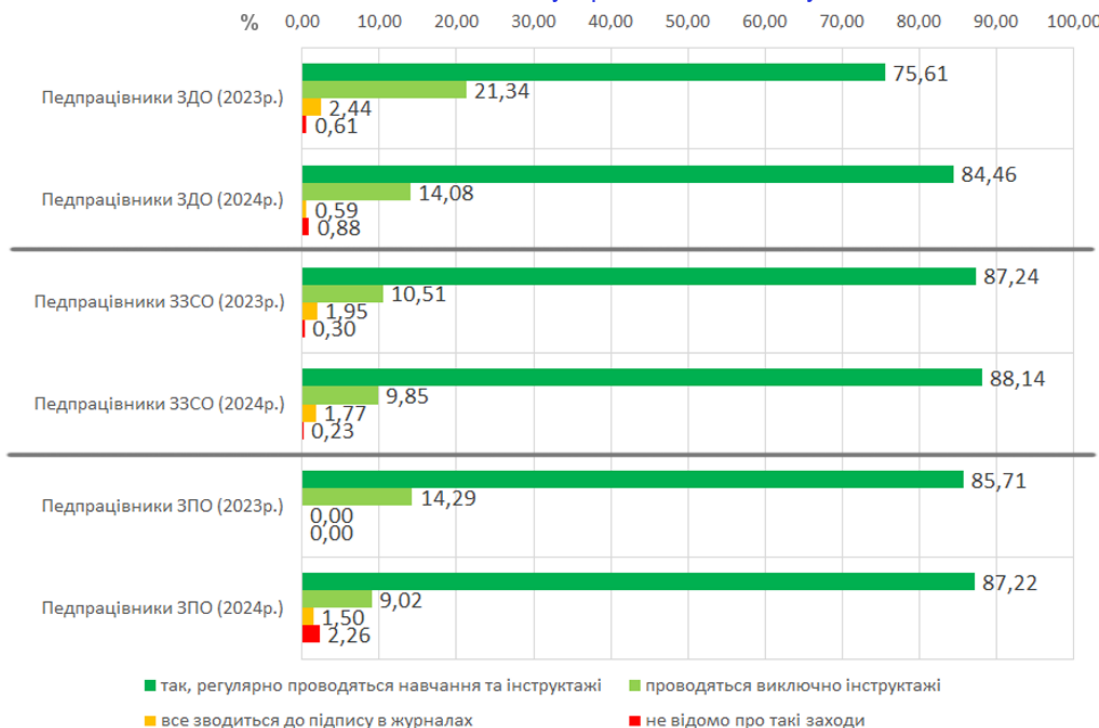
Навчання працівників закладів освіти здійснюється переважно кожних три роки, а працівників, робота яких пов'язана з підвищеною небезпекою, – щорічно. Наприклад, у ЗЗСО Васильковецької сільської ради 1 раз на рік проводяться навчання з цивільного захисту; щомісячно – тренувальні евакуації з учнями та персоналом, бесіди, тренінги, практичні заняття. У Великодедеркальському закладі загальної середньої освіти I-III ступенів наявна Програма загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях в 2024 році, яка містить, зокрема, питання щодо основних способів захисту в умовах загрози та виникнення НС; порядку та правил надання першої допомоги при різних типах ушкоджень; виконання заходів захисту та дій працівників згідно з планами реагування на НС. Крім того, Програма спеціальної підготовки відповідальних за напрямками оповіщення та зв'язку, пожежогасіння, охорони громадського порядку, надання домедичної допомоги у 2024 році містить питання щодо вивчення правил користування засобами індивідуального і колективного захисту, оволодіння практичними навичками надання першої допомоги потерпілим.

Разом з тим, у значній частині закладів освіти перевірка знань працівників відбувається без затвердження програми навчання, складання переліку питань для перевірки знань, (відповідно до вимог Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 № 304, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.07.2006 за № 806/12680 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22.11.2017 № 1514)). Так, протоколи засідань комісій з перевірки знань

працівників закладу освіти з охорони праці, безпеки життєдіяльності відсутні у 7 відвіданих ЗЗСО (35 %), 7 ЗДО (58,3 %) та 1 ЗПО (50 %).

Проведення навчань та інструктажів у закладах освіти

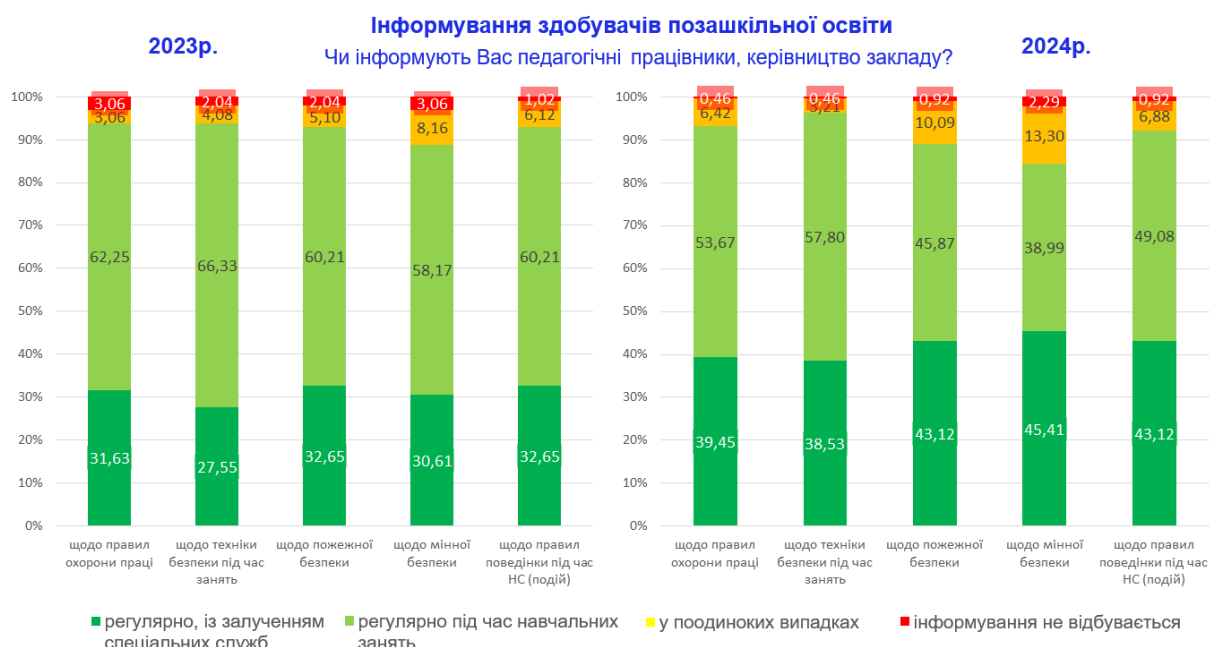
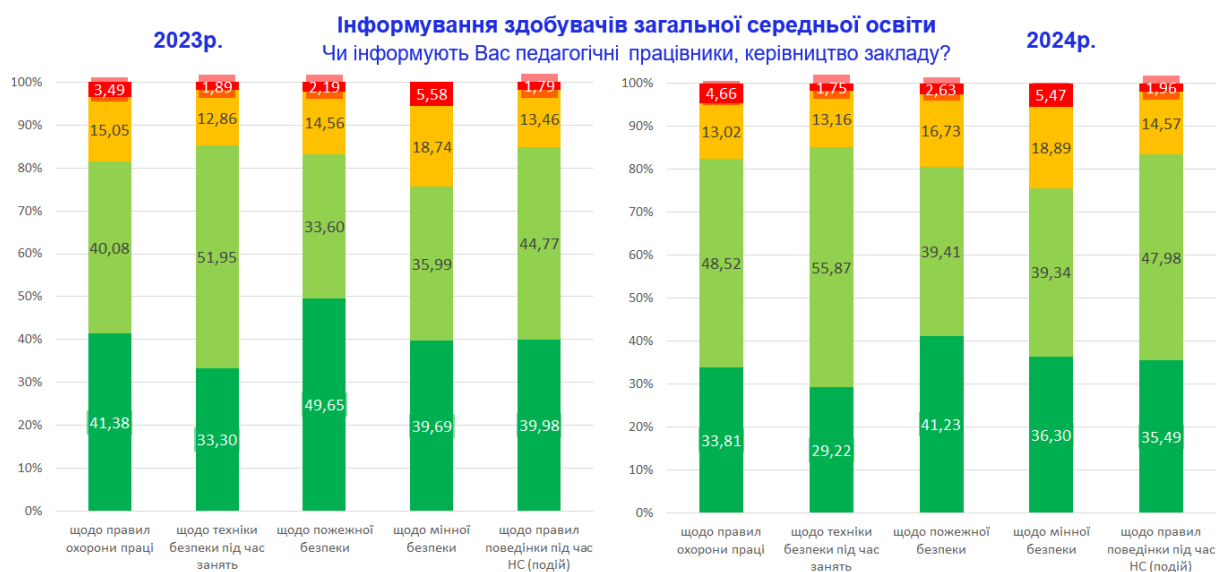
Чи проводяться у закладі освіти навчання / інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної та техногенної безпеки, цивільного захисту, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій?

Регулярне проведення навчань та інструктажів підтверджують відповіді педагогічних працівників: у ЗДО їх частка становить 84,5 % (+8,9 %, порівняно з попереднім роком), у ЗЗСО – 88,1 % (+0,9 %), у ЗПО – 87,2 % (+1,5 %). Про проведення у закладах освіти виключно інструктажів без навчань зазначають 14,1 % опитаних педпрацівників у ЗДО (-7,3 %), 9,9 % у ЗЗСО (-0,7 %) та 9,0 % у ЗПО (-5,3 %).

Результати опитування здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти загалом демонструють збереження високої частки учнів, які стверджують про регулярне їх інформування з боку педагогічних працівників про правила охорони праці, техніки безпеки під час занять, пожежної, мінної безпеки, правил поведінки під час надзвичайних ситуацій (подій): серед учнів ЗЗСО ця частка становить в середньому 81,4 %, а серед учнів ЗПО – 91,0 %. При цьому дещо зменшилась частка здобувачів загальної середньої освіти, які стверджують про регулярне залучення працівників спеціальних служб до проведення заходів з інформування: якщо за результатами констатувального етапу моніторингу ця частка становила 40,8 %, то зараз – лише 35,2 %. Водночас у закладах позашкільної освіти про регулярне залучення фахівців до здійснення

інформування стверджують 41,9 % здобувачів (+10,9 % порівняно з констатувальним етапом).

Щодо здійснення комплексу заходів з практичного відпрацювання учасниками освітнього процесу здобутих теоретичних знань та навичок, зокрема, щодо гарантування особистої безпеки в умовах надзвичайних ситуацій, правил використання індивідуальних засобів захисту, вивчення правил пожежної і техногенної безпеки, мінної небезпеки та правил поводження з вибухонебезпечними речовинами, надання домедичної допомоги потерпілим тощо, то, як свідчать відповіді переважної більшості керівників та педагогічних працівників, такі заходи проводяться регулярно, від декількох разів на рік і частіше.

Згідно з відповідями керівників, зберігається ситуація щодо непроведення у порівняно значній частці закладів дошкільної освіти практичних занять з основ надання домедичної допомоги (20,3 % керівників стверджують, що такі заходи не проводились взагалі, а ще 11,9 % – що проводились лише на початку повномасштабного вторгнення), вивчення правил мінної безпеки і поводження з вибухонебезпечними речовинами (про їх відсутність чи нерегулярне проведення стверджують 23,7 % керівників), правил використання індивідуальних засобів захисту (27,1 % керівників).

В 11 відвіданих ЗДО (91,7 %) з визначеною періодичністю здійснюються заходи щодо відпрацювання практичних навичок та здобуття знань і вмінь з питань особистої безпеки. Зокрема в ЗДО Борсуківської, Козівської, Колиндянської, Нагірянської територіальних громад проводяться Тижні безпеки дитини, практичні тренінги з евакуації (навчальна евакуація дітей і працівників з приміщень), бесіди з вихованцями щодо мінної безпеки та правил поводження з підозрілими предметами, навчання щодо користування індивідуальними засобами захисту. У Великодедеркальському ЗДО Тиждень

безпеки включає проведення заходів за темами «Дитина і побут. Пожежна безпека», «Дитина і вулиця. Правила дорожнього руху», «Дитина і природа. Екологічна безпека», «Дитина і гра. Мінна небезпека», «Здоров'я дитини. Особиста безпека», за кожною із зазначених тем проводяться заняття, бесіди, логічні та рухливі ігри, цільові прогулянки, екскурсії (у тому числі до пожежної частини). У Скориківському дошкільному навчальному закладі з метою відпрацювання практичних навичок та здобуття знань і вмінь з питань особистої безпеки проводяться Тиждень безпеки дитини, Тиждень знань з основ безпеки життєдіяльності, навчання щодо правил використання індивідуальних засобів захисту, заходи з вивчення правил пожежної й техногенної безпеки, практичні навчання здобувачів освіти основам надання домедичної допомоги постраждалим, навчання персоналу та учнів з питань мінної безпеки та поводження з вибухонебезпечними речовинами.

Проведення заходів та практичних навчань у закладах загальної середньої освіти

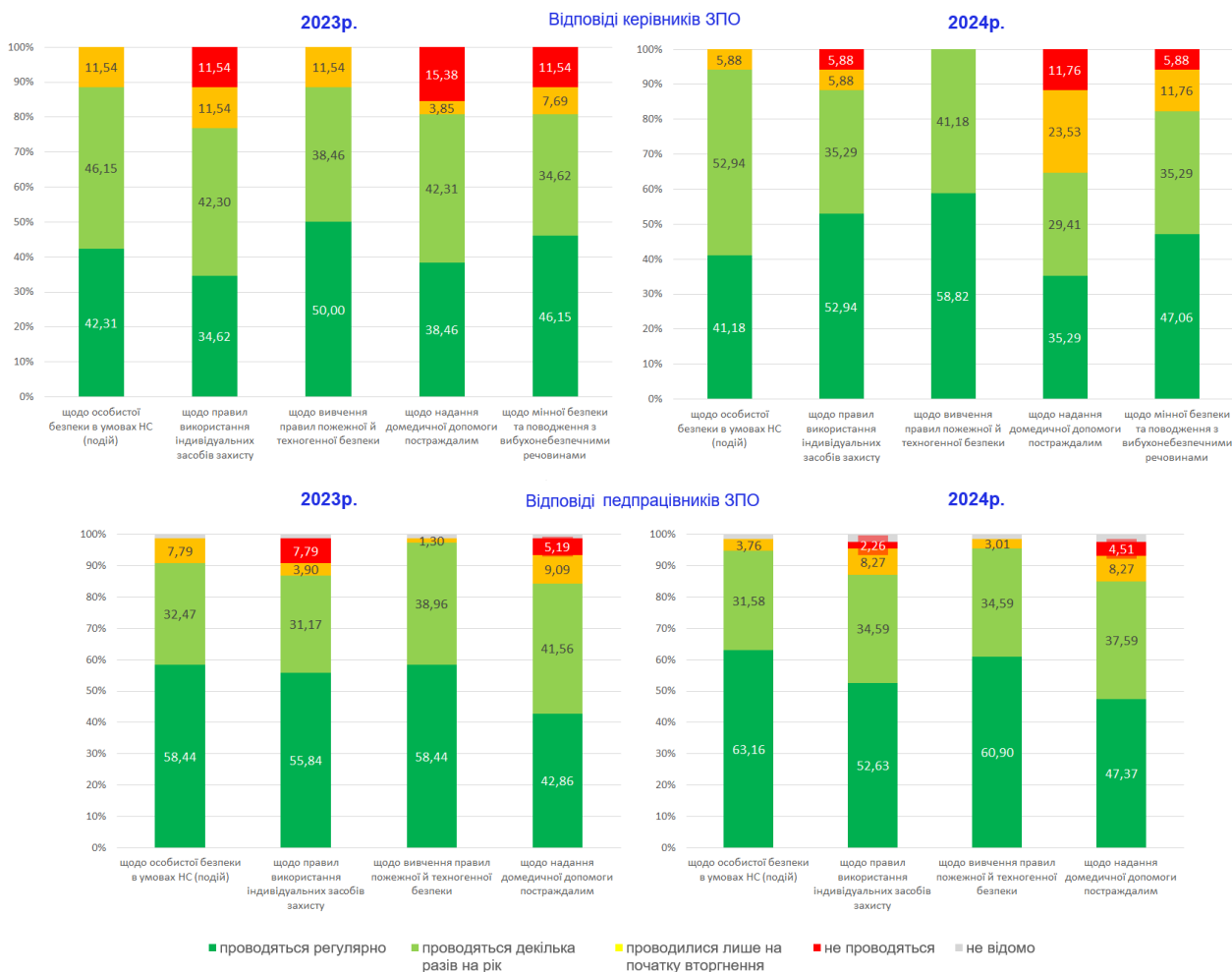
У ЗЗСО, порівняно з даними констатувального етапу моніторингу, поліпшилась ситуація з організацією та проведенням навчань щодо правил використання індивідуальних засобів захисту та надання домедичної

допомоги постраждалим: частка керівників, які стверджують про те, що такі заходи не проводяться або проводяться вкрай рідко, зменшилася з 16,8 % до 9,8 % та з 12,4 % до 4,9 % відповідно.

У переважній більшості відвіданих закладів загальної середньої освіти щорічно у квітні-травні проводяться Тижні безпеки, Дні цивільного захисту, зокрема із залученням фахівців територіальних підрозділів ГУ ДСНС України у Тернопільській області. Наприклад, у Скориківському ліцеї Скориківської сільської ради практичні навички з питань особистої безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації (події) відпрацьовуються під час об'єктових тренувань; заходи з вивчення правил пожежної й техногенної безпеки проводяться класними керівниками під час інформаційно-виховних заходів; практичні навчання здобувачів освіти щодо надання домедичної допомоги постраждалим проводяться під час навчальних занять з основ здоров'я, Захисту України, під час Дня тренувань з цивільного захисту в закладі освіти. У Великодєдеркальському ЗЗСО I-III ступенів двічі на рік проводяться Тиждень безпеки та Тиждень цивільного захисту, до яких залучаються працівники Кременецького РУ ГУ ДСНС у Тернопільській області, пожежно-рятувальної частини та місцевої пожежної команди. Навчання щодо правил використання індивідуальних засобів захисту – під час тижня ЦЗ, а також під час занять з основ здоров'я, Захисту України; заходи з вивчення правил пожежної і техногенної безпеки, правил поводження з вибухонебезпечними речовинами – під час занять у класі безпеки. Окрім того, в закладі створено дружину юних рятувальників-пожежних, планом роботи якої передбачено, зокрема, проведення тренінгу «Пожежа у школі», екскурсії до пожежної частини, проведення занять з мінної безпеки, вивчення правил використання первинних засобів пожежогасіння, правил надання першої допомоги при порятунку утопаючих, надання домедичної допомоги постраждалим.

У закладах позашкільної освіти понад третина опитаних керівників (35,3 %) стверджують про непроведення практичних навчань з надання домедичної допомоги постраждалим або про їх проведення лише на початку повномасштабного вторгнення. А загалом про регулярне (періодичне) проведення заходів та навчань зазначають в середньому 85,9 % опитаних керівників та 90,6 % педагогічних працівників.

Проведення заходів та практичних навчань у закладах позашкільної освіти

У відвіданих закладах позашкільної освіти, зокрема Комунальному закладі «Козівський будинок дитячої та юнацької творчості «Юність» Козівської селищної ради два рази в рік проводяться практичні тренування щодо евакуації у випадку пожежі, а в Центрі дитячої та юнацької творчості Підгаєцької міської ради щорічно у травні проводиться День цивільного захисту, в ході якого організуються зустрічі з працівниками пожежної частини; практичні навчання здобувачів освіти наданню домедичної допомоги постраждалим проводяться під час занять гуртка «Юний рятувальник»; крім того, два рази у рік проводяться навчання персоналу та учнів з питань мінної безпеки та поводження з вибухонебезпечними речовинами.

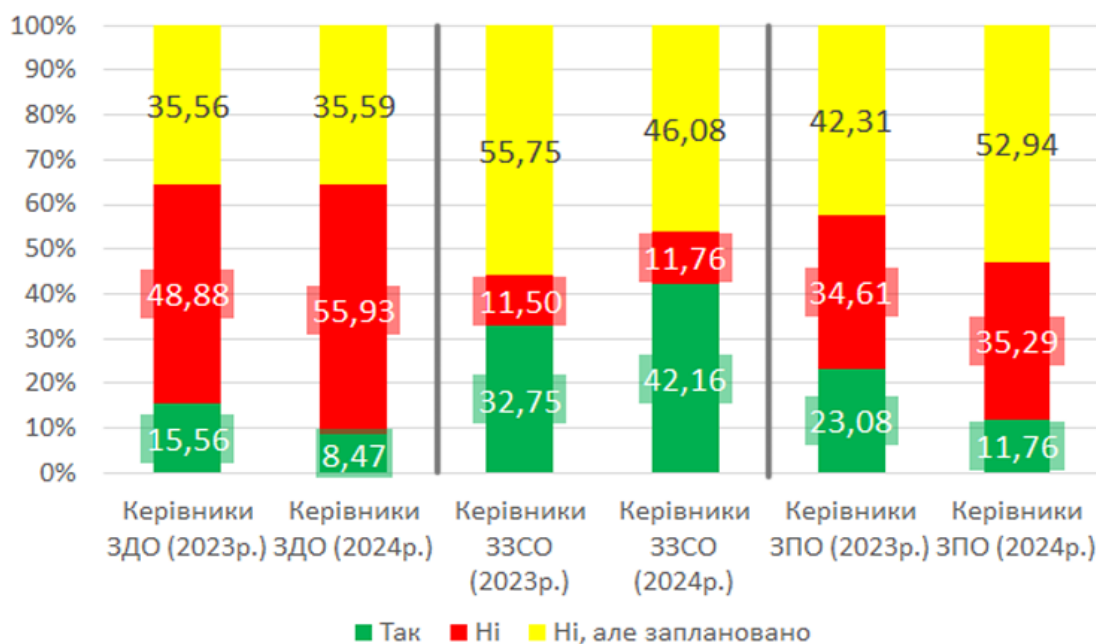
Облаштування класів безпеки в закладах освіти

Відповідно до рекомендацій щодо створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 10.02.2023 № 135 «Деякі питання

створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти», облаштування в закладах освіти таких класів сприятиме створення умов для формування в учнів здоров'язберезувальних компетентностей, знань правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту, алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, надання домедичної допомоги.

Обладнання класів безпеки у закладах освіти

Чи обладнано в закладі клас (класи) безпеки?

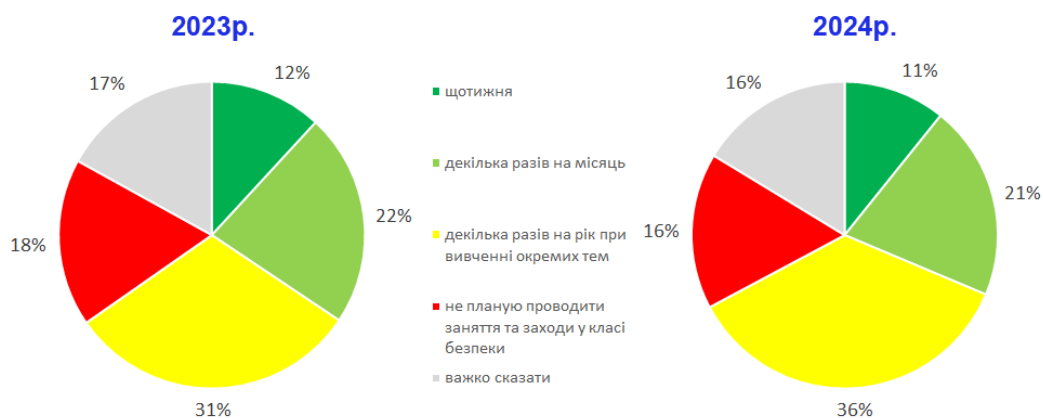
Дані анкетування керівників закладів освіти свідчать про зростання частки ЗЗСО, в яких облаштовано такі класи, з 32,8 % до 42,2 %. Разом з тим, частка керівників ЗДО та ЗПО, які ствердно відповіли про функціонування класів безпеки у їхніх закладах, скоротилася з 15,5 % до 8,5 % у ЗДО та з 23,1 % до 11,8 % у ЗПО, що може бути пов'язане з переглядом підходів до визначення класу безпеки саме як окремо облаштованого приміщення, що відповідає вимогам МОН України, а не як, наприклад, «куточка безпеки» у ЗДО тощо.

За результатами відвідування закладів освіти з'ясовано, що класи безпеки обладнано у 13 ЗЗСО (65,0 %), ще в 3 (15,0 %) – частково обладнані або у процесі створення на момент моніторингу, в 1 ЗЗСО (5,0 %) планується створення класу безпеки восени 2024 року та ще в 3 (15,0 %) класи безпеки відсутні та їх створення наразі не планується. Серед відвіданих ЗДО клас безпеки обладнано в 1 закладі (8,3 %), ще в 3 (25,0 %) – використовуються куточок безпеки,

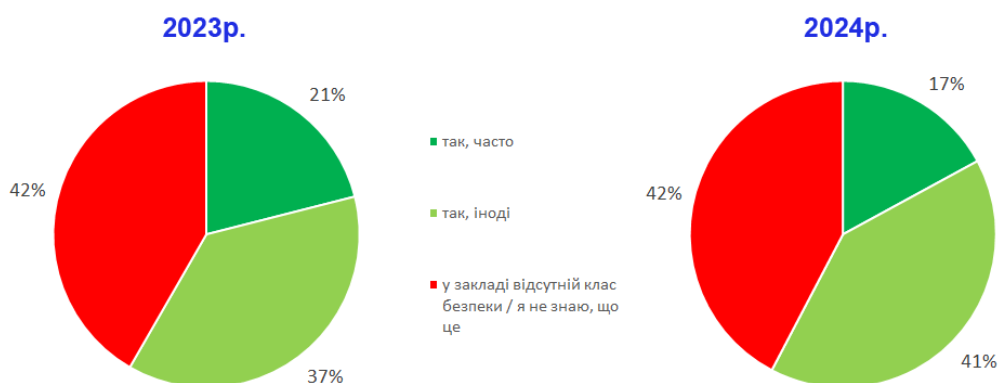
методичний кабінет з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту, а в 8 ЗДО (66,7 %) та 2 ЗПО (100 %) – не обладнано нічого із вищезазначеного.

Обладнання класів безпеки у закладах освіти

Як часто Ви проводите / плануєте проводити заняття та заходи у класі безпеки? (відповіді педпрацівників ЗЗСО)

Чи проводяться у закладі освіти заняття у класі безпеки? (відповіді здобувачів загальної середньої освіти)

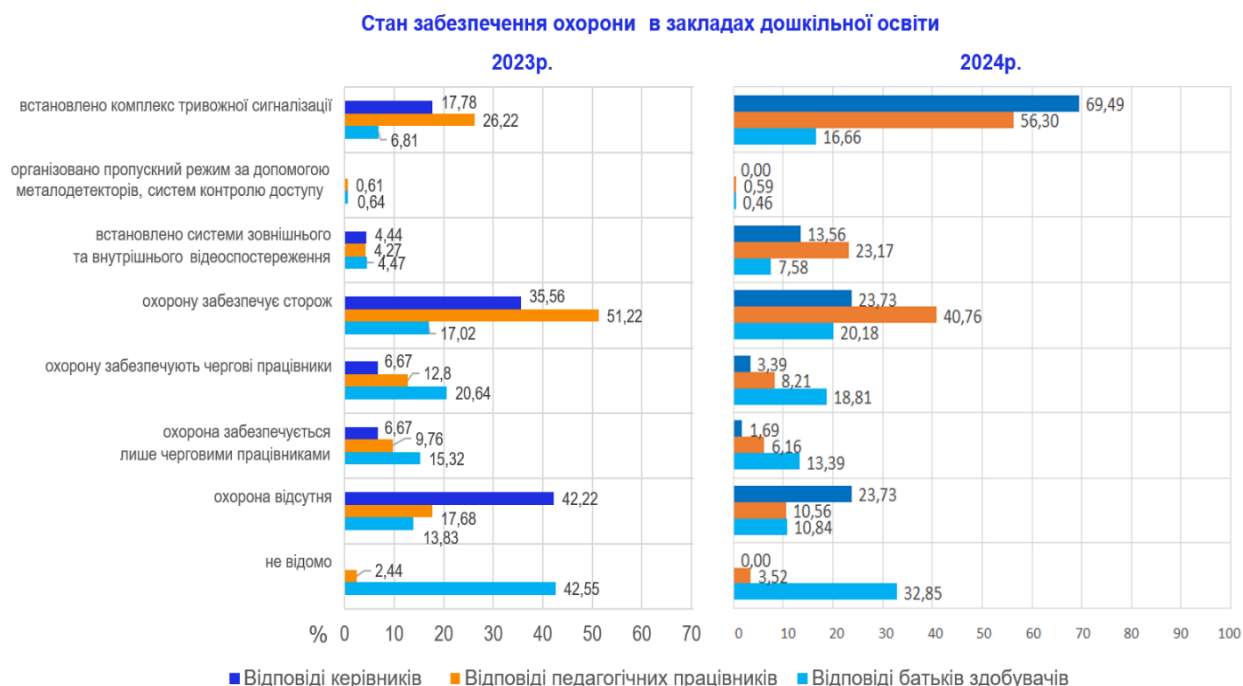
Незважаючи на тенденцію щодо відкриття нових класів безпеки у ЗЗСО, протягом останнього року частка відповідей педагогічних працівників, які проводять або планують проводити заняття та заходи у класах безпеки, не зазнала відчутних змін: про плани проводити такі заняття щотижня стверджують 11,0-12,0 % респондентів, декілька разів на місяць – 21,0-22,0 %, декілька разів на рік при вивченні окремих тем – 31,0-36,0 %, а 32,0 %-35,0 % педпрацівників ЗЗСО не планують проводити занять або не визначилися з відповіддю. Також не змінилася суттєво структура відповідей здобувачів загальної середньої освіти з яких про факти проведення занять у класах безпеки вказали 58,0 % респондентів. При цьому в їх числі частка учнів, які стверджують, що такі заняття проводяться часто, скоротилася з 21,0 % до 17,0 %.

4. Стан забезпечення охорони та функціонування систем оповіщення в закладах освіти

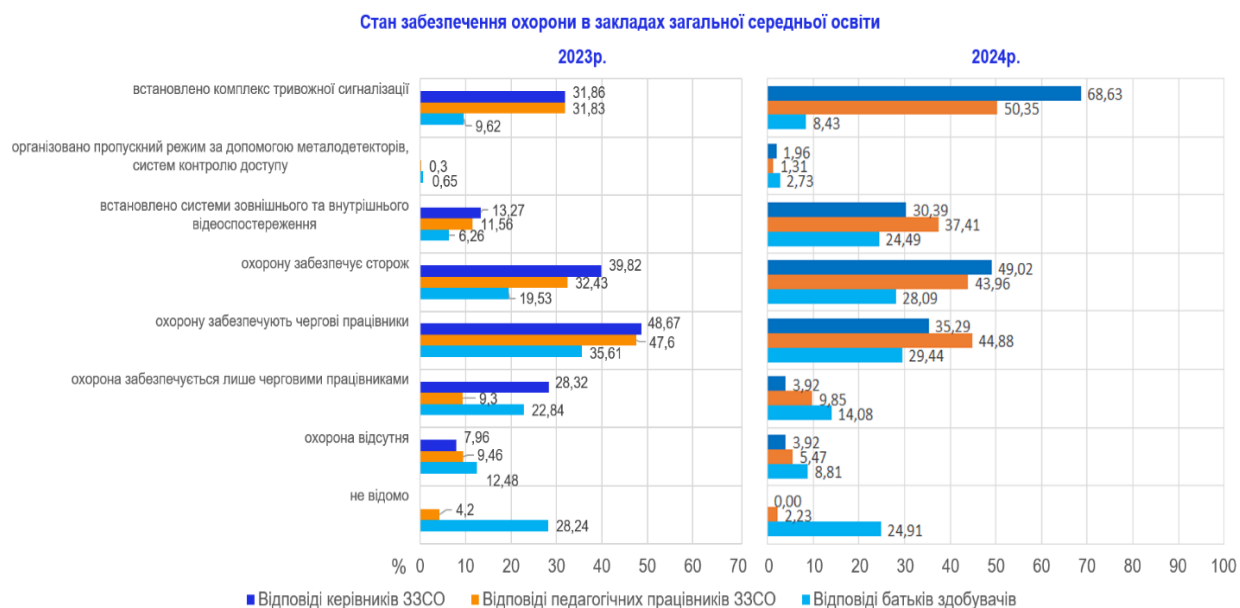
Забезпечення охорони в закладах освіти

Аналіз результатів анкетування учасників освітнього процесу щодо стану забезпечення охорони в закладах освіти виявив суттєві зміни, порівняно з результатами констатувального етапу моніторингу.

Згідно з відповідями керівників, частка закладів дошкільної освіти, у яких встановлено комплекси тривожної сигналізації, зросла в майже чотири рази: з 17,8 % до 69,5 %. При цьому про факт встановлення зазначених систем у закладах, де навчаються їхні діти, зазначили тільки 16,7 % батьків здобувачів освіти (що, втім, також суттєво перевищує минулорічний показник). Іншими помітними змінами є зростання частки ЗДО, у яких встановлено системи зовнішнього та внутрішнього відеоспостереження: із середнього значення 4,4 %, вказаного керівниками, педагогічними працівниками та батьками здобувачів у минулому році, до 14,8 %. Крім того, зменшилась частка відповідей респондентів щодо відсутності будь-якої охорони у їхніх закладах (із середнього значення 24,4 % до 15,0 %), а також щодо забезпечення охорони виключно черговими працівниками закладів освіти (з 10,6 % до 7,1 %), що є позитивними тенденціями.

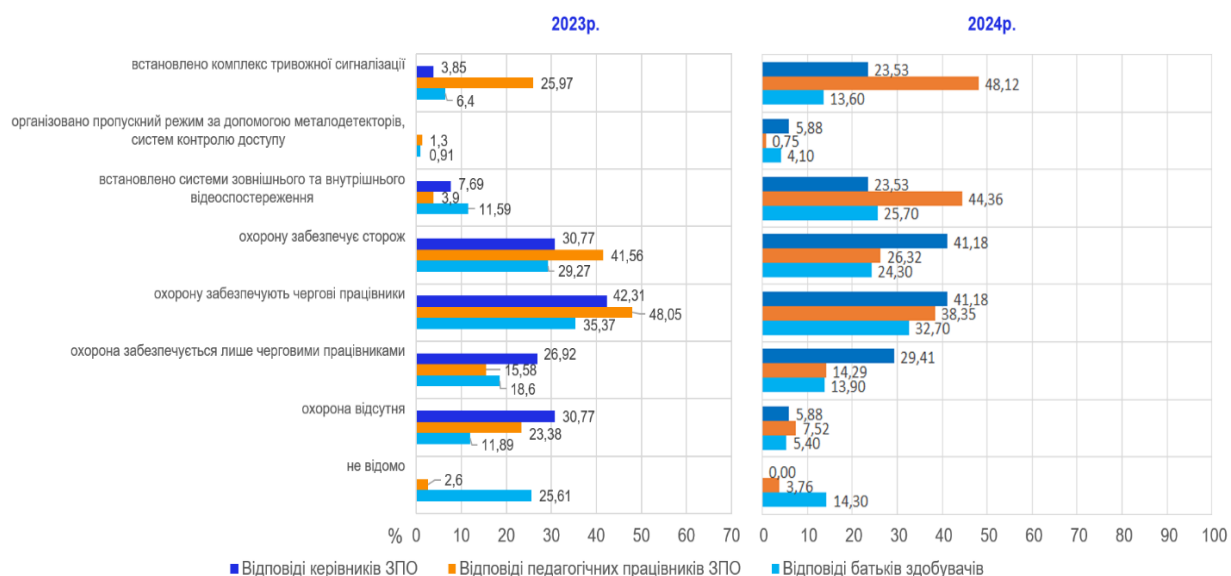
За результатами відвідування закладів підтверджено факт встановлення комплексів тривожної сигналізації у 7 ЗДО (58,3 %) та наявність систем зовнішнього відеоспостереження у 2 ЗДО (16,7 %).

У розрізі закладів загальної середньої освіти також простежується зростання частки відповідей респондентів щодо встановлення комплексів тривожної сигналізації: якщо у 2023 році про це зазначили понад 30 % керівників та педагогічних працівників, то у 2024 – 68,6 % та 50,35 % відповідно (частка відповідей батьків майже не зазнала змін і є суттєво нижчою – всього близько 9 %). Також значно зросла частка відповідей учасників освітнього процесу, які зазначають про встановлення систем відеоспостереження у ЗЗСО: з середньої частки 10,4 % до 30,8 %. При цьому про відсутність будь-якої охорони зазначають 6,1 % керівників та педагогічних працівників (під час констатувального етапу їх частка становила близько 10 %).

Серед відвіданих ЗЗСО комплекси тривожної сигналізації з підключенням до пунктів централізованого спостереження та реагування встановлено у всіх 20 закладах, а відеоспостереження – лише у 8 (40,0 %).

Стан забезпечення охорони в закладах позашкільної освіти

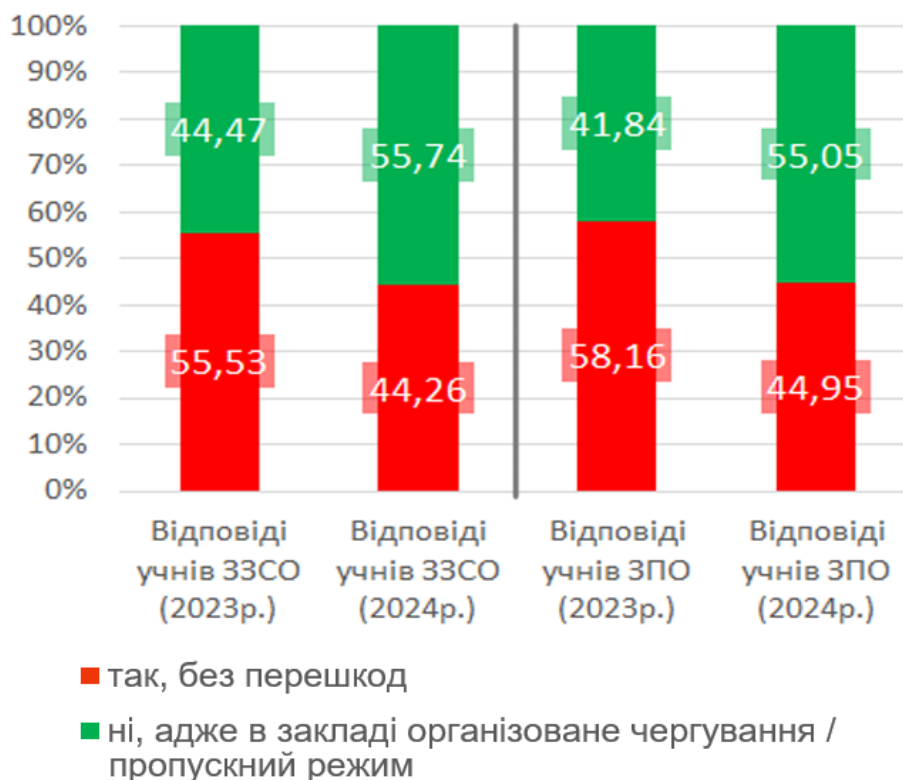

Зміни у структурі відповідей респондентів ЗПО також пов'язані зі зростанням частки закладів, забезпечених комплексами тривожної сигналізації (з середнього значення 12,0 % до 28,4 %), системами зовнішнього та внутрішнього відеоспостереження (з 7,7 % до 31,2 %), а також зі скороченням частки закладів, у яких відсутня будь-яка охорона (з 22,0 % до 6,3 %). При цьому в обох відвіданих закладах позашкільної освіти відсутня будь-яка організована охорона чи контроль за доступом сторонніх осіб.

Досить високою залишається частка батьків здобувачів освіти, яким нічого не відомо про стан забезпечення охорони в закладах освіти, де навчаються їхні діти, що може свідчити про недосконалість комунікації з керівництвом закладів освіти щодо зазначеного питання. Так, не володіють інформацією про заходи з охорони, які реалізуються в закладах, 32,9 % батьків здобувачів дошкільної освіти (-9,7 %, проти попереднього року), 24,9 % – загальної середньої (-3,3 %) та 14,3 % – позашкільної освіти (-11,3 %).

Стан забезпечення охорони в закладах освіти

Чи можуть до закладу освіти потрапити сторонні особи?

Підтвердженням поліпшення стану забезпечення охорони закладів освіти є зміни в розподілі відповідей здобувачів освіти на запитання «чи можуть до Вашого закладу освіти потрапити сторонні особи?». Частка учнів загальної середньої освіти, які ствердно відповіли на зазначене питання, скоротилася на 11,3 % порівняно з результатами попереднього опитування і становить 44,26 %. Про можливість безперешкодного доступу сторонніх осіб до закладів позашкільної освіти зазначили 45,0 % опитаних здобувачів, що менше минулорічного значення на 13,2 %, однак усе ще є доволі високим показником, що свідчить про збереження суттєвих недоліків у забезпеченні ефективності заходів з охорони в закладах освіти.

Забезпечення функціонування системи оповіщення в закладі освіти

Як свідчать результати анкетування, про наявність власної системи оповіщення про настання надзвичайної ситуації (події), створення і функціонування якої на об'єктах з масовим перебуванням людей передбачене вимогами пункту 16 Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту (затвердженого постановою Кабінету Міністрів

України від 27.09.2017 № 733), зазначили близько 55,9 % керівників ЗДО, 84,3 % – керівників ЗЗСО та 58,8 % – ЗПО.

Стан функціонування системи оповіщення в закладах освіти

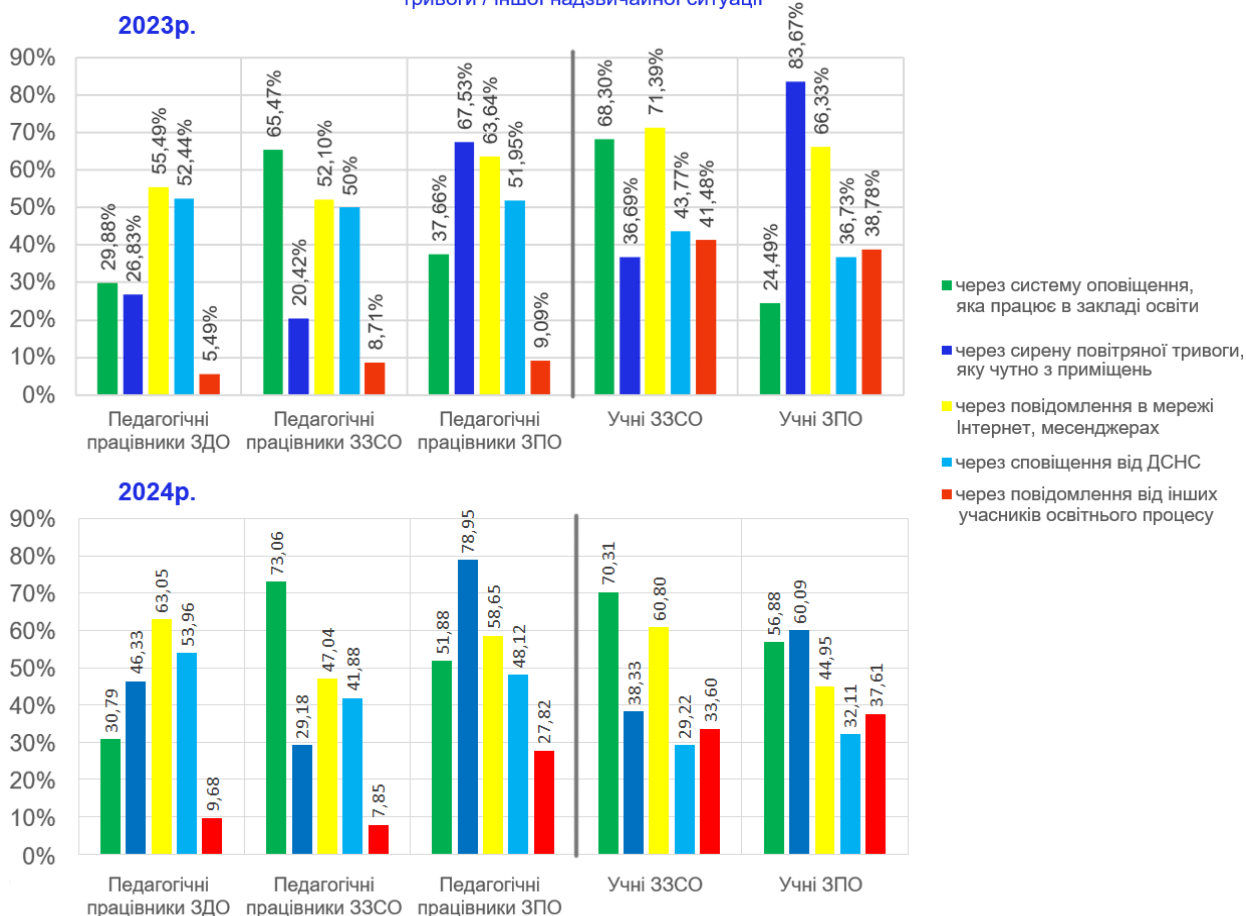
При цьому зазначені частки є дещо нижчими, аніж за результатами констатувального етапу, що може свідчити про те, що частиною респондентів у 2023 році в якості системи оповіщення було вказано подання сигналів шкільним дзвінком, що не є належним виконанням зазначеної вище вимоги законодавства.

Головними каналами інформації, що сповіщають учасників освітнього процесу, залишаються повідомлення про повітряні тривоги у мережі “Інтернет”, месенджерах (в середньому 55,9 % відповідей), вуличні гучномовці, звук яких чутно з приміщень закладів освіти (50,6 %), власні системи оповіщення, які працюють в закладах освіти (56,6 %).

У відвіданих закладах освіти власні системи сповіщення у вигляді комплексу пристроїв передачі звукових сигналів (мікрофонів, підсилювачів, гучномовців) встановлено у 1 ЗДО (8,3 %), 8 ЗЗСО (40 %) та 1 ЗПО (50 %). У закладах освіти, де не встановлено таких систем, розроблені власні способи сповіщення учасників освітнього процесу за допомогою комбінації сигналів шкільним дзвінком (зокрема, в 11 ЗЗСО (55 %)), або з приміщень чутно звук вуличного гучномовця (в 1 ЗЗСО).

Стан функціонування системи оповіщення в закладах освіти

Як учасники освітнього процесу зазвичай дізнаються про настання повітряної тривоги / іншої надзвичайної ситуації

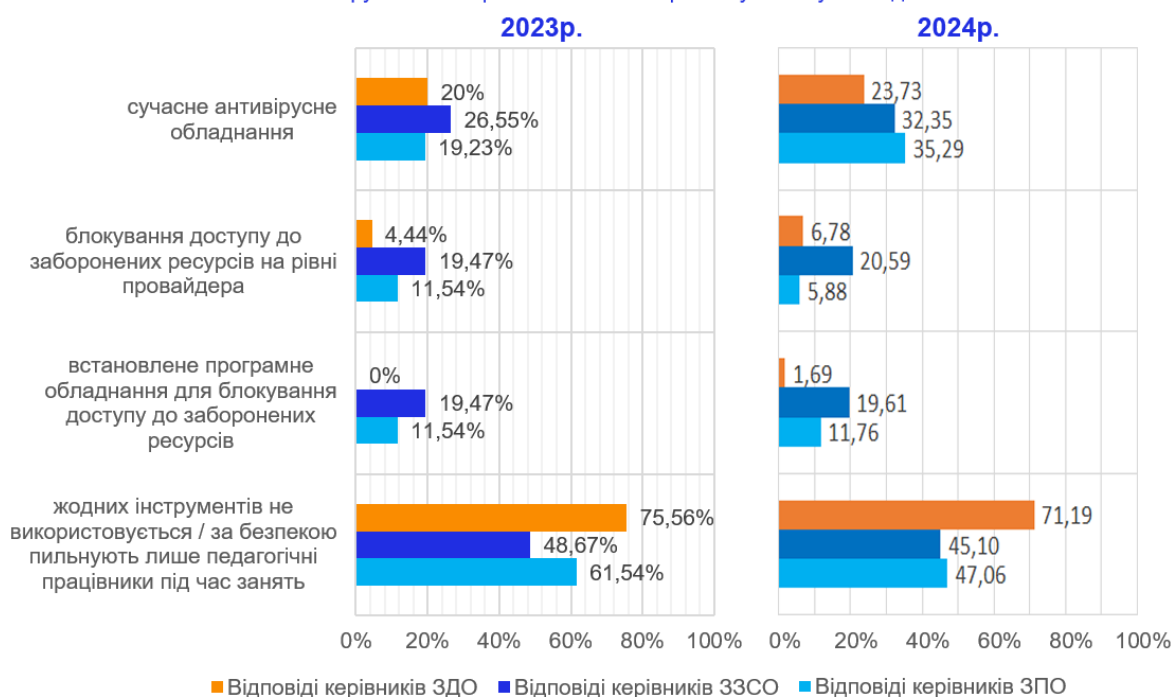
У закладах дошкільної освіти основним джерелом інформації про настання повітряної тривоги чи іншої надзвичайної ситуації (події) є встановлені мобільні додатки у телефонах працівників. У всіх відвіданих закладах відсутні системи оповіщення, адаптовані для осіб з порушенням слуху і зору. Зважаючи на те, що відповідно до вимог, під час оповіщення населення необхідно передбачати обов'язкове доведення сигналів і повідомлень до осіб з фізичними, психічними, інтелектуальними та сенсорними порушеннями, результати відвідувань свідчать про невиконання у повному обсязі вимог законодавства про організацію оповіщення у переважній більшості закладів освіти.

5. Стан застосування інструментів інтернет-безпеки у закладах освіти

Результати анкетування та проведених інтерв'ю з керівниками закладів освіти свідчать, що при наявності деяких позитивних тенденцій, зберігає свою актуальність потреба в суттєвому покращенні умов щодо створення безпечного освітнього середовища та мінімізації ризиків під час користування мережею "Інтернет" у закладах освіти.

Стан безпеки користування мережею «Інтернет» в закладах освіти

Які інструменти інтернет-безпеки використовуються у закладі освіти?

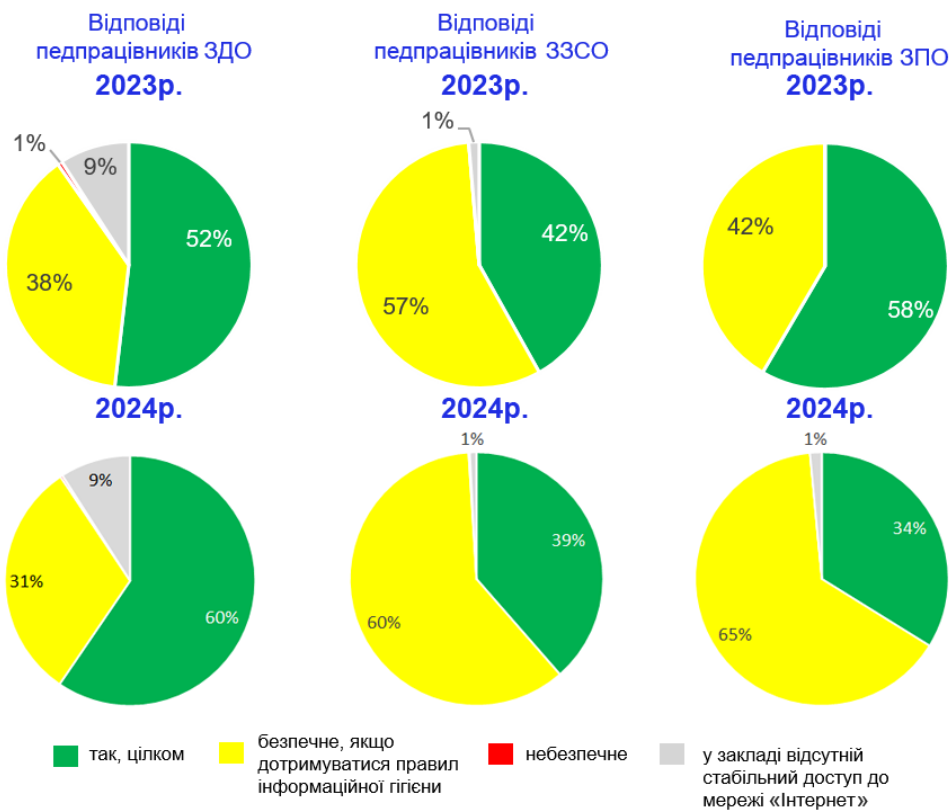

Зокрема, порівняно з даними констатувального етапу моніторингу, зросла частка керівників закладів освіти, які зазначають про наявність встановленого у їхніх закладах сучасного антивірусного обладнання: у 2023 році вона в середньому становила 21,9 %, а на момент моніторингу зросла до 30,5 % (при цьому найбільш відчутне зростання у закладах позашкільної освіти – на 16 %). Майже не змінилася частка керівників, які стверджують про наявність у їхніх закладах встановленого програмного забезпечення для блокування доступу до заборонених ресурсів (близько 20 % у ЗЗСО та понад 10 % у ЗПО) або блокування такого доступу на рівні провайдера (20 % у ЗЗСО та близько 5 % у ЗДО та ЗПО). Однак вкрай високою залишається частка керівників, які зазначили, що у їхніх закладах не використовується жодних автоматизованих інструментів контролю за безпечним користуванням мережею (окрім здійснення візуального контролю педагогічними працівниками під час

навчальних занять): в середньому 54,5 % відповідей (при цьому в закладах дошкільної освіти цей показник сягає 71,2 %).

Стан безпеки користування мережею «Інтернет» в закладах освіти

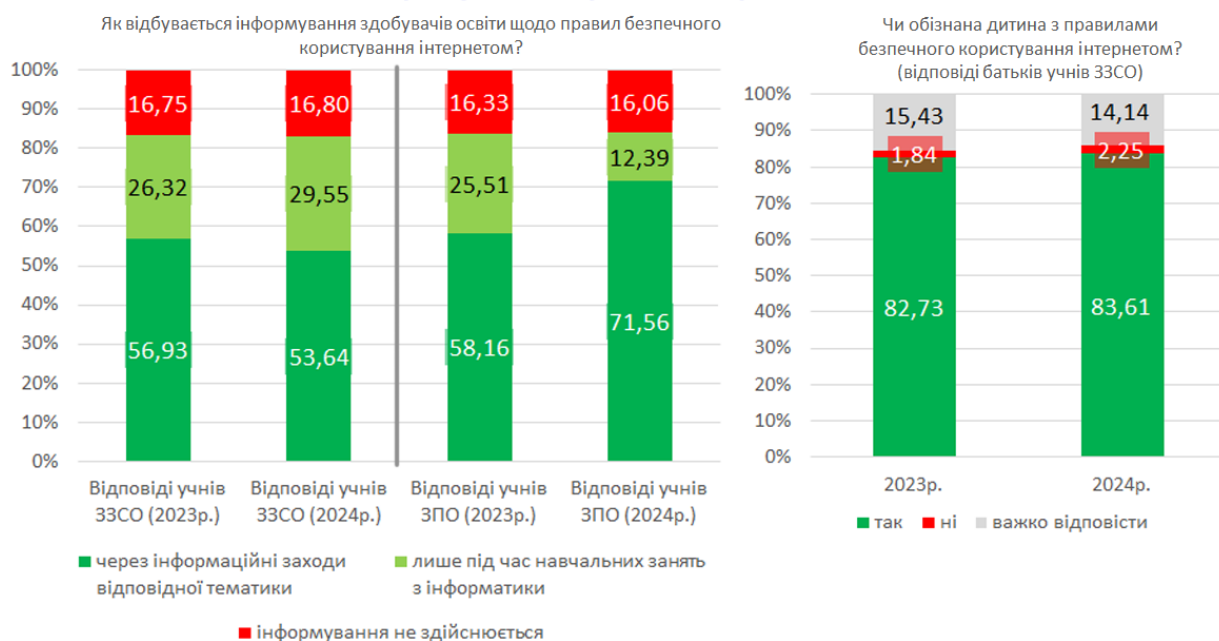
Чи є безпечним користування мережею «Інтернет» у закладі освіти?

Не зважаючи на зазначене, частка опитаних педагогічних працівників, які вважають стан користування мережею “Інтернет” у їхніх закладах безпечним, зросла у закладах дошкільної освіти (з 52,0 % до 60,0 %) та скоротилася у закладах позашкільної освіти (з 58,0 % до 34,0 %), що свідчить про наявність невідповідностей тенденціям, які прослідковуються у відповідях керівників. Крім того, 9,0 % педпрацівників у ЗДО зазначають про відсутність стабільного доступу до мережі “Інтернет”; ця частка не змінилася порівняно з даними констатувального етапу. Частка здобувачів, які оцінюють рівень безпеки користування мережею “Інтернет” на «відмінно», також не змінилася і становить лише близько 20 % у ЗЗСО та близько 30 % у ЗПО. Поганим або дуже поганим визначають рівень безпеки користування мережею 24,0 % здобувачів у закладах загальної середньої та 9,0 % – позашкільної освіти.

За оцінками опитаних педагогічних працівників і батьків, переважна більшість здобувачів освіти (80-90 %) обізнані з правилами безпечної поведінки в інтернеті та дотримується їх. Про проведення в закладах освіти тематичних інформаційних заходів зазначають 53,6 % опитаних учнів ЗЗСО та 71,5 % – ЗПО, а про те, що ознайомлення з правилами безпечного користування мережею відбувається лише під час навчальних занять з інформатики, стверджують відповідно 29,5 % та 12,4 % здобувачів освіти.

Стан безпеки користування мережею «Інтернет» в закладах освіти

У відвіданих закладах освіти здійснюється певна робота, спрямована на інформування, попередження та мінімізацію негативного впливу онлайн-ризиків на здобувачів. Зокрема, у Великодедеркальському закладі загальної середньої освіти I-III ступенів у 2023/2024 навчальному році було проведено захід щодо безпечної поведінки в мережі “Інтернет” із залученням працівника поліції.

6. Стан забезпечення закладів освіти медичним обслуговуванням

Забезпечення наявності фахівців з медичного обслуговування у закладах освіти

Медичне обслуговування закладів освіти здійснюється відповідно до Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 № 31, Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за № 1111/35394), Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 14.04.2016 за № 563/28693), наказу Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України від 30.08.2005 № 432/496 «Про удосконалення організації медичного обслуговування дітей у дошкільному навчальному закладі» (zareєстрований у Міністерстві юстиції України 22.09.2005 за № 1090/11370).

У 4 відвіданих закладах дошкільної (33,3 %) та 10 – загальної середньої освіти (50,0 %) наявні медичні працівники за основним місцем роботи, в 1 ЗДО (8,3 %) та 1 ЗЗСО (5,0 %) – за сумісництвом, а ще в 1 ЗДО (8,3 %) наявна вакансія медичного працівника. Водночас у 6 ЗДО (50,0 %) та 9 ЗЗСО (45,0 %) посада медичного працівника відсутня у штатному розписі, а договір з медичною установою укладено лише в 1 з таких ЗЗСО. Окремі керівники закладів дошкільної та загальної середньої освіти під час інтерв'ю зазначили, що при відсутності посад медичних працівників у штатних розписах медичне обслуговування їх закладів освіти (у тому числі проведення передрейсових оглядів водіїв шкільних автобусів) здійснюється амбулаторіями загальної практики – сімейної медицини, які розташовані поруч із закладами, без укладення договорів про здійснення такого обслуговування. Однак зазначене не відповідає вимогам пункту 3 Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 № 31.

У відвіданих закладах позашкільної освіти посада медичної сестри не передбачена Типовими штатними нормативами позашкільних навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2012 № 1230 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 19.11.2012 за № 1935/22247). Для забезпечення надання першої допомоги

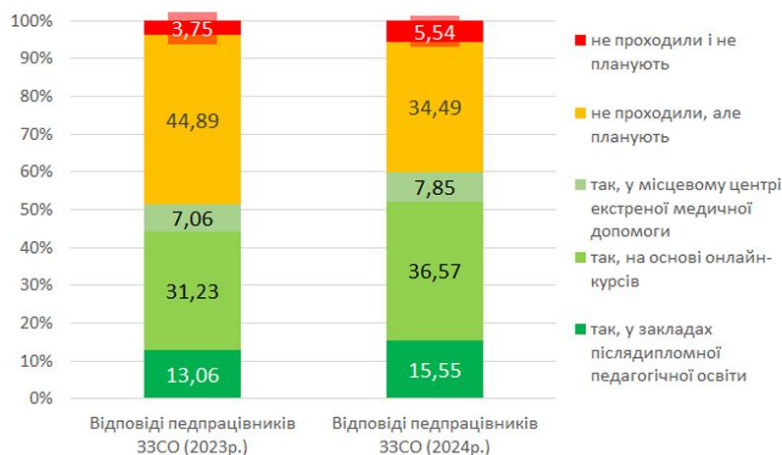
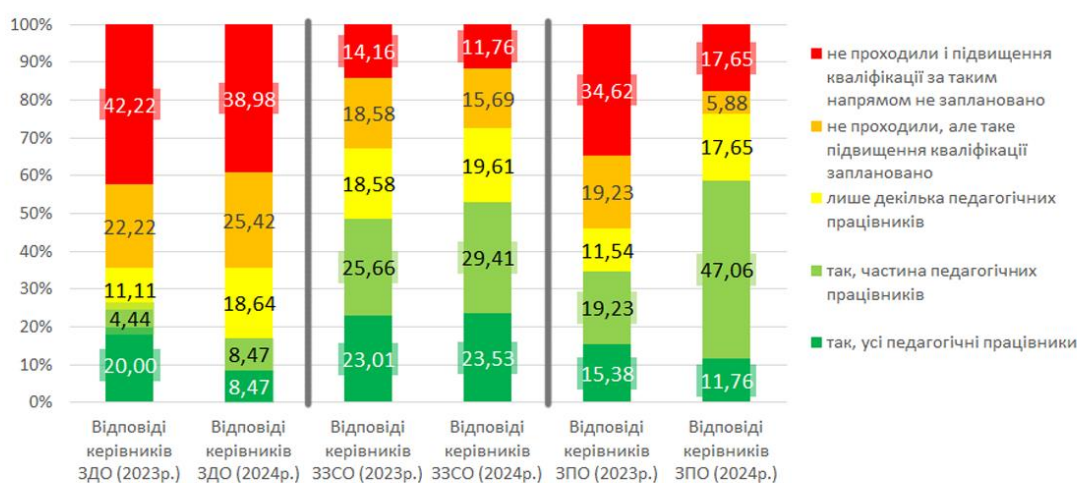
наявні аптечки, а за необхідності здійснюється виклик екстреної медичної допомоги.

Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічними працівниками з питань надання домедичної допомоги

Володіння навичками з надання домедичної допомоги дітям визначено частиною третьою статті 22 Закону України «Про повну загальну середню освіту» одним із обов’язків педагогічних працівників у ЗЗСО, а також є надзвичайно актуальним в умовах воєнного стану для усіх працівників.

Підвищення кваліфікації з питань надання домедичної допомоги

Чи проходили педагогічні працівники протягом останніх п’яти років підвищення кваліфікації з питань надання домедичної допомоги?

Результати анкетування керівників свідчать про зростання частки закладів загальної середньої та позашкільної освіти, у яких наявні педагогічні працівники, які проходили підвищення кваліфікації з питань надання домедичної допомоги протягом п’яти останніх років. У ЗЗСО ця частка зростає з 67,3% до 72,6%, в ЗПО – з 46,2% до 76,5%, порівняно з даними констатувального етапу, а в ЗДО залишилася незмінною на рівні 35,6%. При

цьому частка директорів, які зазначили про підвищення кваліфікації з питань надання домедичної допомоги усіма педагогічними працівниками, становить 8,5 % у ЗДО, 23,5 % – у ЗЗСО та 11,8 % – у ЗПО. Питання щодо можливості удосконалення підготовки персоналу з надання домедичної допомоги не розглядалася у 39,0 % ЗДО, 11,8 % ЗЗСО та 17,7 % ЗПО. У відвіданих закладах освіти відповідне підвищення кваліфікації протягом останніх 5 років проходили працівники 8 ЗДО (66,7 %) та 16 ЗЗСО (80,0 %), а ще в 1 ЗДО (8,3 %) заплановане проходження навчань у вересні-грудні 2024 року.

За результатами інтерв'ю з керівниками встановлено, що підвищення кваліфікації здійснюється в основному при Тернопільському національному медичному університеті, на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, у Кременецькому навчально-консультаційному пункті Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Тернопільської області, а також шляхом проходження курсів відповідної тематики на цифрових освітніх платформах. Також навчання педагогічних працівників та здобувачів освіти з надання домедичної допомоги періодично проводяться медичним персоналом закладів освіти, закладів охорони здоров'я, центрів сімейної медицини, фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів. Згідно з результатами анкетування, частка педагогічних працівників ЗЗСО, які проходили підвищення кваліфікації у закладах післядипломної педагогічної освіти, зросла з 13,1 % до 15,6 %; на основі онлайн-курсів – з 31,2 % до 36,6 %; при місцевих центрах екстреної медичної допомоги – з 7,1 % до 7,9 %. Разом з тим, частка педагогів, які не планують підвищувати кваліфікацію з даного напрямку, зросла з 3,8 % до 5,5 %.

7. Стан забезпечення психологічно комфортного середовища для учасників освітнього процесу та надання психосоціальної підтримки і допомоги

В умовах війни особливо актуальною залишається організація ефективної діяльності психологічної служби закладів освіти щодо забезпечення своєчасного і систематичного надання психологічних консультацій та психосоціальної підтримки (особливо для дітей, які постраждали внаслідок конфлікту, дітей із сімей у складних життєвих обставинах, учнів з числа ВПО, учнів, які повернулися з-за кордону, учнів, чиї батьки служать / отримали поранення / загинули), проведення заходів психоемоційного розвантаження для педагогічних працівників закладів освіти.

Забезпечення надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу

Чи забезпечується у Вашому закладі надання психологічних консультацій та психосоціальної підтримки, особливо для дітей, які постраждали внаслідок конфлікту, та дітей із сімей у складних життєвих обставинах?

Як свідчать результати відповідей на питання анкети про забезпечення надання консультацій та підтримки, дещо зросла частка респондентів (з числа керівників, педагогічних працівників та батьків здобувачів освіти), які стверджують про здійснення такої діяльності психологічними службами закладів освіти (та іншими педагогічними працівниками за потреби): у ЗДО з 32,0 % до 35,2 %, у ЗЗСО з 50,3 % до 59,4 % та у ЗПО з 32,8 % до 41,2 %. Знизилась частка керівників ЗДО (на 11,8 %, порівняно з даними констатувального етапу) та ЗПО (на 19,0 %), які зазначили про відсутність у закладах необхідних фахівців; при цьому спостерігається незначне зростання частки керівників ЗЗСО, які вказують на таку проблему (+3,3 %). У зв'язку з неможливістю формування повноцінної психологічної служби в закладах освіти психологічний супровід та допомогу учасникам освітнього процесу за потреби надають інші педагогічні працівники: частка респондентів, які вказують на цю ситуацію, зменшилась у ЗЗСО (в середньому з 31,6 % до 23,3 %) та ЗПО (з 35,4 % до 32,2 %), залишившись практично незмінною в ЗДО (на рівні 24 %). Залишається значною частка батьків здобувачів освіти, яким нічого не відомо про здійснення в закладах, де навчаються їхні діти, заходів з надання психосоціальної підтримки: про це зазначили 44,8 % опитаних батьків здобувачів дошкільної освіти (-8,2 %), 33,5 % – загальної середньої (+1,0 %) та 37,3 % – позашкільної освіти (-3,9 %).

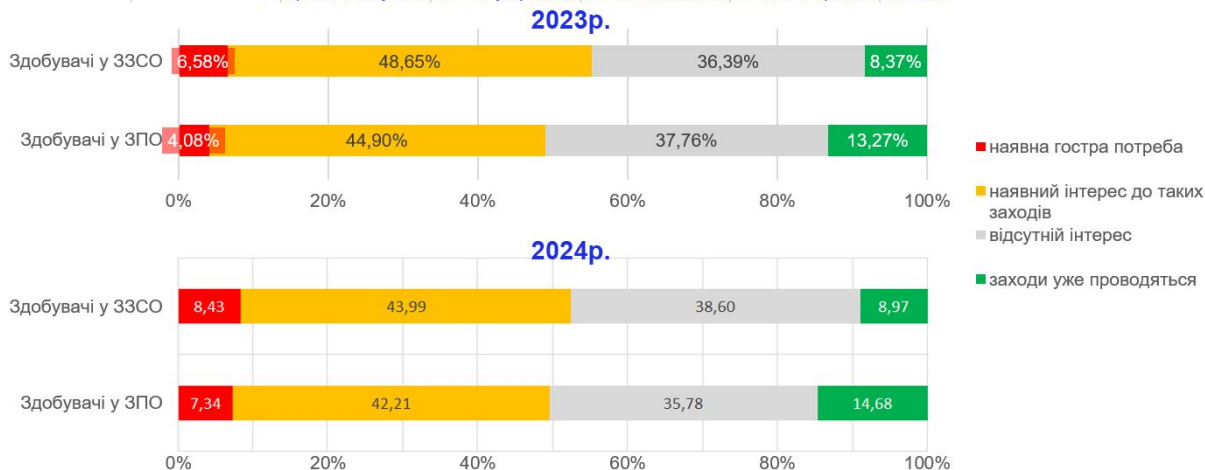
У відвіданих під час моніторингу закладах загальної середньої освіти виявлено ситуацію, подібну до зазначеної респондентами під час анкетування. Зокрема, практичні психологи наявні в 14 ЗЗСО (70,0 %), у тому числі в 13 – за основним місцем роботи та в 1 ЗЗСО – на умовах сумісництва; в 1 ЗЗСО (5,0 %) наявна вакансія практичного психолога, а в ще 5 закладах (25,0 %) посада не введена до штатних розписів. Серед закладів дошкільної освіти практичні психологи наявні лише в 3 (25,0 %), у тому числі в 1 ЗДО – за основним місцем роботи та в 2 – на умовах сумісництва; у решті 9 ЗДО (75,0 %) та 2 ЗПО (100 %) зазначена посада відсутня у штатних розписах. Зважаючи на часткову відсутність фахівців, у закладах освіти, де не функціонує психологічна служба, за потреби до проведення заходів, надання консультацій та допомоги залучаються інші педагогічні працівники (заступники директора, класні керівники, вчителі), фахівці з інших закладів, інклюзивно-ресурсних центрів. Про забезпечення в закладах психологічних консультацій, проведення заходів з надання психосоціальної підтримки (зокрема, бесід, тренінгових занять, виховних заходів, годин класних керівників відповідної тематики) зазначили під

час інтерв'ювання керівники 18 відвіданих ЗЗСО (90 %), 8 ЗДО (66,7 %) та 1 ЗПО (50 %).

Забезпечення надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу

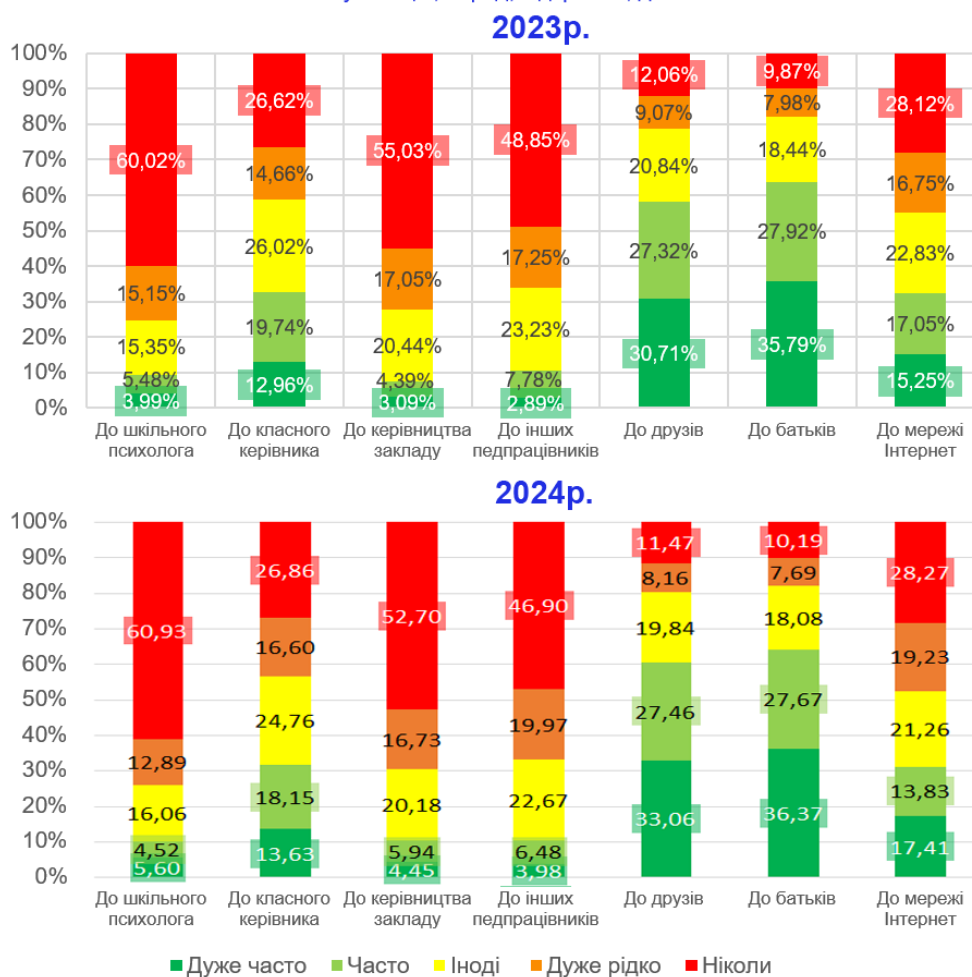
Потреба здобувачів освіти у проведенні заходів психоемоційного розвантаження

Позитивним фактом є те, що попри зазначені труднощі, рівень відчуття психологічного комфорту здобувачами освіти під час перебування в закладах є доволі високим: загалом 83,8 % опитаних здобувачів у ЗЗСО та 93,6 % у ЗПО зазначили про те, що в закладах освіти їм цілком або в основному безпечно і комфортно. Водночас в ході моніторингу виявлено ряд ознак, які можуть свідчити про наявність негативних тенденцій у забезпеченні психологічно комфортного середовища в закладах освіти. Зокрема, з 12,6 % до 15,7 % зросла частка здобувачів у ЗЗСО, які вважають перебування у своїх закладах освіти цілком або здебільшого небезпечним і некомфортним. Крім того, частка опитаних здобувачів освіти, які відчувають гостру потребу в проведенні заходів психоемоційного розвантаження, зросла з 6,6 % до 8,4 % у ЗЗСО та з 4,1 % до 7,3 % у ЗПО.

Забезпечення надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу

Звертання здобувачів загальної середньої освіти за наданням психологічних консультацій, порад, підтримки, допомоги

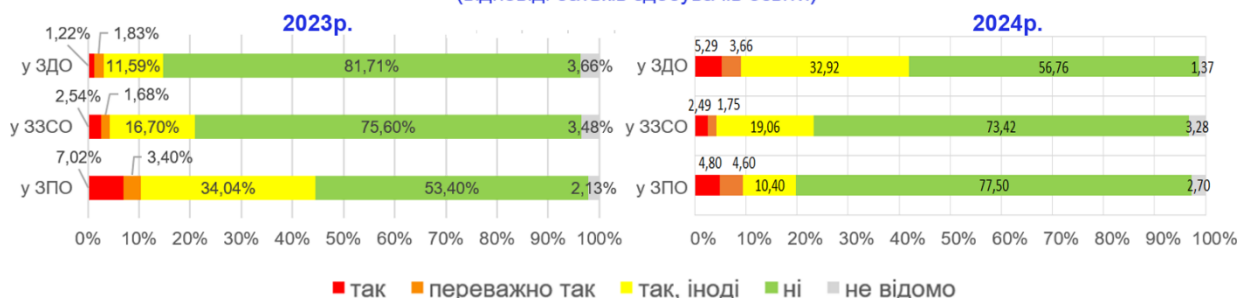
У закладах загальної середньої освіти здобувачі за наданням консультацій, порад, підтримки чи допомоги в основному звертаються до своїх класних керівників (31,8 % респондентів роблять це часто або дуже часто), у той час як до психологічної служби – лише 10,1 %. Ця частка практично не зросла, проти даних 2023 року.

Із загальної кількості респондентів – здобувачів освіти участь в анкетуванні взяли 146 учнів ЗЗСО та 13 – ЗПО, яким від початку повномасштабних воєнних дій довелося змінити заклад (з них 56,6 % в межах Тернопільської області та 43,4 % в межах України, прибувши з інших областей). Аналіз відповідей цих здобувачів освіти свідчить, що 30,1 % учнів ЗЗСО та 15,4 % ЗПО часто або постійно не почувалися в безпеці та відчувають дискомфорт, що вище середнього рівня в 4 рази для учнів ЗЗСО та 2,5 рази – для ЗПО. Про часті звернення до психологічної служби зазначили 27 здобувачів загальної середньої освіти, які змінили заклад (18,5 % при середньому значенні 10,1 %), а про одиничні звертання – ще 40 (27,4 % при середньому значенні 29,0 %).

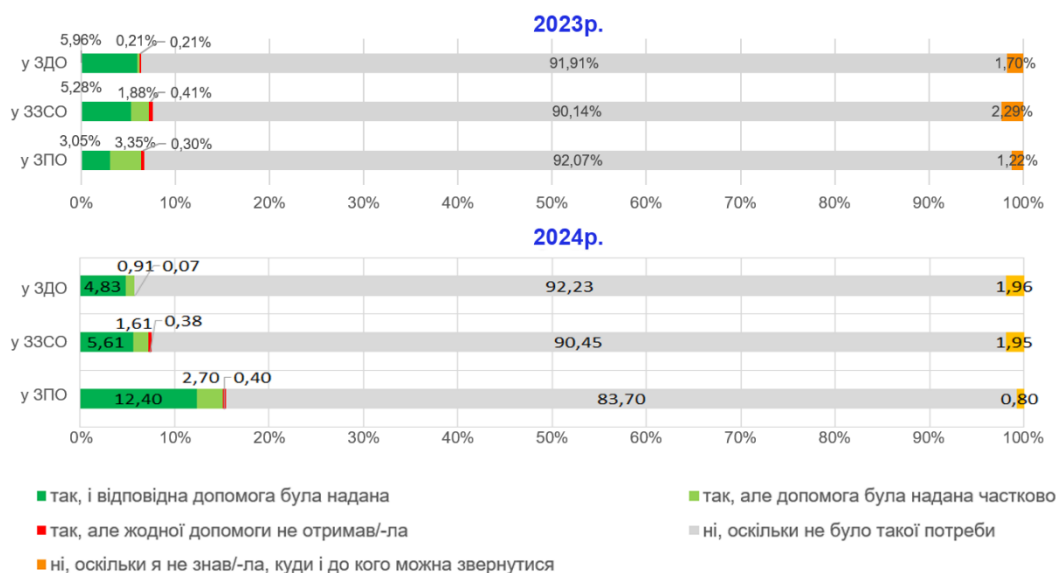
Гостру потребу у проведенні заходів психоемоційного розвантаження відчують 19 здобувачів у ЗЗСО (13,0 % при середньому значенні 8,4 %), а зацікавлення у проведенні таких заходів висловлює ще 51 учень (34,9 %).

Забезпечення надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу

Чи виникали у Вашої дитини/дітей проблеми з адаптацією?
(відповіді батьків здобувачів освіти)

Чи зверталися Ви, чи Ваша дитина/діти до працівників закладу освіти за наданням психологічних консультацій, підтримки й допомоги?
(відповіді батьків здобувачів освіти)

Відповіді батьків щодо наявності проблем з адаптацією їхніх дітей у закладах освіти демонструють суттєві зміни, порівняно з даними констатувального етапу: якщо станом на травень 2023 року найчастіше мали місце проблеми з адаптацією дітей у закладах позашкільної освіти (у 34 % іноді та у 10,4 % – часто), то станом на травень 2024 року – в закладах дошкільної освіти (32,9 % іноді та 9,0 % – часто). Частка батьків учнів у ЗЗСО, які зазначили про наявність проблем, зросла незначно: з 20,9 % до 23,3 %. Про факти звертання до працівників закладів освіти за наданням психологічних консультацій, підтримки, допомоги зазначили 5,8 % батьків здобувачів дошкільної освіти, 7,6 % – загальної середньої (що приблизно дорівнює минулорічному значенню) та 15,5 % позашкільної освіти (що у понад два рази

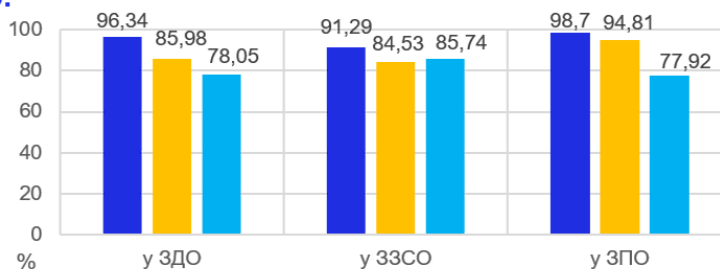
більше, аніж за даними констатувального етапу). Ефективність надання допомоги в закладах освіти, за твердженнями батьків, є високою, адже про факти її ненадання після відповідних звернень зазначають менше 1% респондентів.

Частка педагогічних працівників ЗДО, ЗЗСО, ЗПО, які проводять заходи та / або використовують методичні підходи для адаптації здобувачів, практично не змінилася з моменту констатувального етапу моніторингу, становлячи в середньому 94,1% для педагогів, які допомагають адаптуватися в закладах новоприбулим учням, 90,0% – учням з числа ВПО, 83,1% – учням з особливими освітніми потребами. Про здійснення роботи щодо надання допомоги учням, які переходять з початкової до базової школи, зазначили 85,1% опитаних педпрацівників ЗЗСО, а учням, які переходять з базової до старшої школи – 71,5%.

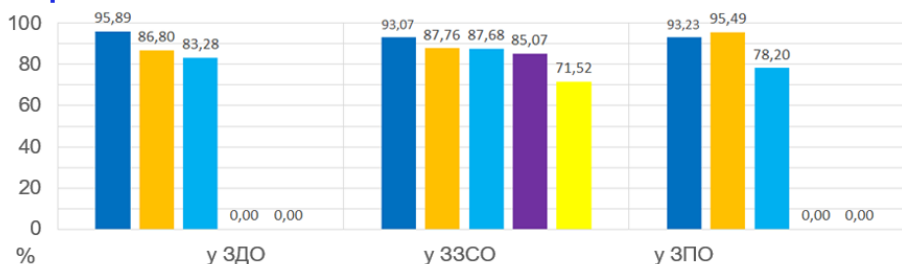
Забезпечення надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу

Чи проводите Ви заходи та чи використовуєте методичні підходи для адаптації здобувачів? (відповіді педагогічних працівників)

2023р.

2024р.

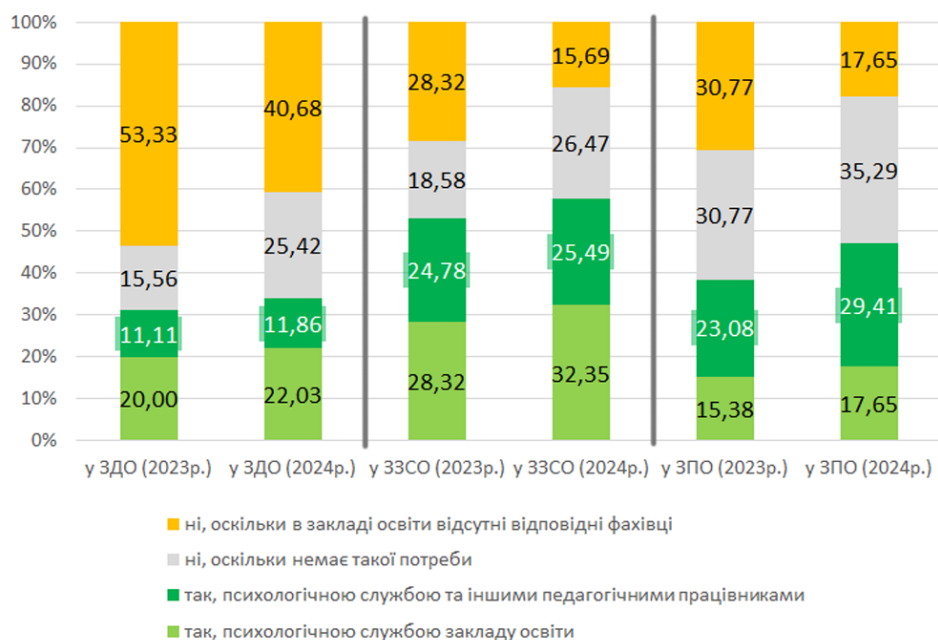
- новоприбулих
- з числа ВПО
- з ООП
- учнів, які перейшли з початкової до базової школи?
- учнів, які перейшли з базової до старшої школи?

Забезпечення надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу

Чи наявна потреба у проведенні заходів психоемоційного розвантаження для педагогічних працівників? (відповіді педпрацівників закладів освіти)

Чи проводяться у закладі освіти заходи психоемоційного розвантаження для педагогічних працівників? (відповіді керівників закладів освіти)

За результатами анкетування, близько 6,5 % педагогічних працівників закладів освіти відчувають гостру потребу у проведенні заходів психоемоційного розвантаження, а ще 75,4 % зацікавлені у цьому (зазначені частки майже не змінилися, порівняно з даними констатувального етапу моніторингу). При цьому, як зазначають 33,9 % керівників закладів дошкільної, 57,8 % – загальної середньої та 47,1 % – позашкільної освіти, такі заходи уже

проводяться психологічною службою та іншими працівниками за потреби. Однак про відсутність відповідних фахівців, яка унеможлиблює проведення заходів, вказали 40,7 % керівників ЗДО (-12,7 %, порівняно з 2023 роком), 15,7 % – ЗЗСО (-12,6 %) та 17,7 % – ЗПО (-13,1 %). Серед відвіданих закладів заходи розвантаження для педпрацівників (бесіди, консультації, тренінги, семінари тощо) проводяться у 7 ЗДО (58,3 %) (з них у 3 практичними психологами та у 4 – іншими педпрацівниками), 17 ЗЗСО (85,0 %) та 1 ЗПО (50 %).

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Засновникам закладів освіти:

1. Забезпечити **утримання та розвиток матеріально-технічної бази** заснованих закладів освіти на рівні, достатньому для виконання вимог стандартів освіти та ліцензійних умов, створення безпечного освітнього середовища, організацію освітнього процесу в умовах воєнного стану відповідно до частини шостої статті 25 та частини другої статті 57-1 Закону України «Про освіту», зокрема, здійснити у достатньому обсязі фінансування робіт і заходів щодо:

1.1. Облаштування укриттів достатньої місткості у закладах освіти та приведення їх у відповідність до вимог щодо створення, утримання, експлуатації та ведення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, визначених Кодексом цивільного захисту України, Порядком створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138, наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за № 879/32331) (далі – Порядок № 579).

При проектуванні та будівництві нових укриттів, реконструкції існуючих захисних споруд цивільного захисту та споруд подвійного призначення **враховувати вимоги ДБН В.2.2-5:2023**, які набули чинності 01.11.2023 р. Врахувати, що зазначені вимоги можуть бути застосовані при капітальному ремонті існуючих об'єктів за наявності технічної можливості їх реалізації.

При облаштуванні укриттів урахувати, що після внесення постановою КМУ від 19.08.2023 № 883 змін до абзацу восьмого пункту 7 Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, виключення таких споруд із фонду та ведення його обліку (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138), **перші поверхи об'єктів цивільного і промислового призначення виключено з переліку об'єктів**, які можна використовувати для укриття населення як споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів.

1.2. Приведення споруд, призначених для укриття учасників освітнього процесу, у відповідність до вимог законодавства з питань пожежної безпеки, щодо **необхідної місткості, кількості евакуаційних виходів, наявності**

водопостачання, водовідведення, вентиляції, обігріву, освітлення, засобів надання медичної допомоги, доступу до мережі “Інтернет”.

При здійсненні облаштування укриттів у закладах освіти використовувати матеріали порталу «Залізне укриття» (<https://www.ironshelter.gov.ua/2023>), проєкту «Моя фортеця» (<https://fortetsia.gov.ua/index.html>).

1.3. Забезпечення охорони закладів освіти відповідно до положень Концепції безпеки закладів освіти, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р. (встановлення комплексу тривожної сигналізації з підключенням до пунктів централізованого спостереження та реагування, встановлення стаціонарних металодетекторів, камер відеоспостереження, облаштування турнікетів, огорож).

1.4. Обладнання будівель закладів освіти системою пожежної сигналізації.

1.5. Створення, модернізація та забезпечення функціонування систем оповіщення про настання (можливість настання) надзвичайної ситуації (події) в закладах освіти, придбання технічних засобів оповіщення та інформування відповідно до абзацу дев'ятого пункту 2 Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2018 № 626.

2. Забезпечити фінансування заходів щодо повного усунення порушень у сфері пожежної та техногенної безпеки, які викладені в приписах про усунення порушень вимог техногенної та пожежної безпеки, оформлених за результатами заходів державного нагляду (контролю) у даній сфері щодо закладів освіти Тернопільської області.

3. Здійснити заходи щодо облаштування в закладах освіти класів безпеки з метою створення умов для формування у здобувачів освіти здоров'язбережувальних компетентностей, знань правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту, алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, надання домедичної допомоги, керуючись Рекомендаціями щодо створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 10.02.2023 № 135 «Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти».

4. Створити в закладах освіти **безперешкодне середовище** для учасників освітнього процесу, зокрема для осіб з особливими освітніми потребами, шляхом:

4.1. Здійснення заходів щодо **забезпечення доступності особам з особливими потребами до будівель та приміщень** усіх закладів освіти, створення у закладах освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування відповідно до вимог абзацу восьмої частини другої та абзацу четвертого частини шостої статті 25 Закону України «Про освіту», абзацу третього частини третьої статті 37 Закону України «Про повну загальну середню освіту», абзацу одинадцятого частини другої статті 19 Закону України «Про дошкільну освіту»);

4.2. **Забезпечення доступності споруд, призначених для укриття учасників освітнього процесу**, для маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю, відповідно до пункту 6 розділу II Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за № 879/32331).

5. Погодити введення до штатних розписів закладів освіти відповідно до типових штатних нормативів:

5.1. посад сторожів у закладах, де відсутні можливості щодо передачі охорони приміщень на пульта позавідомчої охорони, відповідно до Типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти;

5.2. посад медичних працівників у закладах освіти;

5.3. посад практичних психологів.

6. Забезпечити умови для проходження педагогічними працівниками закладів освіти **підвищення кваліфікації за напрямом надання домедичної допомоги, забезпечення психологічної підтримки** здобувачів освіти.

7. Включити до персонального складу комісій по прийому готовності закладів освіти до нового 2024/2025 навчального року за **згодою фахівців територіальних підрозділів, що уповноважені здійснювати державний нагляд (контроль)** у відповідних сферах господарської діяльності, в тому числі співробітників Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Державної служби якості освіти України.

Керівникам закладів освіти:

1. Продовжити здійснення заходів щодо **облаштування укриттів достатньої місткості** у закладах освіти та приведення їх у відповідність до вимог щодо створення, утримання, експлуатації та ведення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, визначених Кодексом цивільного захисту України, Порядком створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138, наказом МВС від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» (zareєстрований у Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за № 879/32331):

1.1. У закладах освіти, де були облаштовані найпростіші укриття на перших поверхах будівель і споруд, здійснити першочергово заходи щодо **облаштування нових укриттів у підвальних або цокольних приміщеннях** з метою їх приведення у відповідність вимогам чинного законодавства. При визначенні, чи є приміщення цокольним, керуватися пунктом 3.20 ДБН В2.2-9:2018 «Громадські будинки та споруди. Основні положення», згідно з яким цокольним є поверх, позначка підлоги приміщень якого нижче планувальної позначки землі на висоту, не більше половини висоти приміщень, що в ньому розташовані.

1.2. **Привести споруди, призначені для укриття** учасників освітнього процесу закладів освіти, у відповідність **до вимог щодо необхідної місткості**, вимог законодавства з питань **пожежної безпеки**, щодо необхідної **кількості евакуаційних виходів, наявності водопостачання, водовідведення, вентиляції, обігріву, освітлення, інтернету, засобів надання медичної допомоги, доступності для маломобільних груп населення**, зокрема осіб з інвалідністю.

1.3. Здійснити заходи щодо **забезпечення можливості проведення навчальних занять**, інших форм організації освітнього процесу під час перебування здобувачів освіти **в укриттях**, зокрема, за рахунок зонування простору, з метою створення осередків для діяльності учнів різних класів, груп, років навчання (за можливості, з урахуванням місткості укриттів), облаштування необхідним обладнанням та меблями, забезпечення достатнього рівня освітленості та температурного режиму.

1.4. Особливу увагу звернути на **забезпечення укриттів свіжою питною водою** (з розрахунку 2 л на добу на одну особу) та **технічною водою** (за відсутності централізованого водопостачання), **контейнерами для зберігання**

продуктів харчування, резервним штучним освітленням (електричними ліхтарями), первинними **засобами пожежогасіння** та **засобами надання медичної допомоги**.

1.5. За наявності потреби в організації харчування здобувачів освіти під час перебування в укритті **керуватися рекомендаціями Міністерства охорони здоров'я України щодо організації харчування здобувачів освіти в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту** закладів освіти (лист МОЗ від 22.05.2024 № 26-04/21138/2-24).

1.6. Облаштувати **добре видимі для всіх учасників освітнього процесу таблички позначення захисних споруд**, споруд подвійного призначення, найпростіших укриттів **та покажчиків маршруту до них** відповідно до зразків, поданих у додатку 1 до Порядку № 579.

2. Організувати роботу в закладах освіти щодо **проведення систематичних моніторингів за дотриманням вимог до організації безпечного освітнього простору** шляхом прийняття відповідного розпорядчого документу (наказу), яким врегулювати періодичність здійснення оглядів території, приміщень, навчальних кабінетів, спортивної зали, спортивних майданчиків, та призначити відповідальних осіб з метою своєчасного виявлення проблемних питань та вжиття необхідних заходів для гарантування права здобувачів освіти на безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці, визначені статтями 53 та 57-1 Закону України «Про освіту»; **запровадити відповідним розпорядчим документом чергування працівників** у закладах освіти.

3. Розробити і затвердити **Положення про службу охорони праці закладу, визначити структуру служби охорони праці, її чисельність, основні завдання, функції та права** її працівників на основі Типового положення про службу охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 № 255 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 01.12.2004 за № 1526/10125), з урахуванням чисельності працівників у закладі освіти:

3.1. Призначити наказом **відповідальних осіб за організацію роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності** в закладі освіти та визначити їх функціональні обов'язки;

3.2. Призначити наказом осіб, **відповідальних за стан охорони праці в структурних підрозділах, навчальних кабінетах, лабораторіях, майстернях, спортзалах**, відповідно до пункту 1 розділу IV Положення про

організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 23.01.2018 за № 100/31552) (далі – Положення № 1669).

4. Здійснювати *періодичний перегляд один раз на 5 років*, а у разі внесення змін до нормативних документів – не пізніше календарного місяця після набуття чинності такими змінами:

4.1. *Інструкцій з охорони праці для працівників* відповідно до Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29.01.1998 року № 9 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.04.1998 за № 226/2666 (у редакції наказу Міністерства соціальної політики України від 30.03.2017 № 526));

4.2. *Інструкцій з безпеки під час проведення навчання для здобувачів освіти* відповідно до Положення № 1669;

4.3. *Посадових інструкцій працівників* закладів освіти.

5. *Призначити посадових осіб з питань цивільного захисту* у закладах освіти з чисельністю працюючих від 200 осіб, а також у закладах освіти з чисельністю здобувачів освіти 500 і більше осіб або *призначити особу з питань цивільного захисту за рахунок штатної чисельності* суб'єкта господарювання (закладу освіти) у суб'єктах господарювання з чисельністю працюючих до 200 осіб, відповідно до частини 2 статті 20 Кодексу цивільного захисту України.

6. Визначити обов'язки посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки, *призначити відповідальних осіб за пожежну безпеку* окремих будівель, споруд, приміщень, інженерного обладнання, а також за утримання та експлуатацію засобів протипожежного захисту відповідно до пункту 1 розділу II Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 № 974 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.09.2016 за № 1229/29359) (далі – Правила).

7. *Забезпечити організацію та проведення перевірки знань працівників* закладів освіти *з питань цивільного захисту, охорони праці, безпеки життєдіяльності* відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони

праці, пожежної, радіаційної безпеки тощо, додержання яких входить до їхніх функціональних обов'язків, керуючись вимогами Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511 (із змінами) та Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 № 304 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.07.2006 за № 806/12680 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22.11.2017 № 1514).

8. Забезпечити повне усунення порушень у сфері пожежної та техногенної безпеки, які викладені в приписах про усунення порушень вимог техногенної та пожежної безпеки, оформлених за результатами заходів державного нагляду (контролю) у даній сфері щодо закладів освіти Тернопільської області.

9. Розробити та оприлюднити на видимих місцях плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі відповідно до пункту 5 розділу II Правил.

9.1. Привести у відповідність плани евакуації Правилам та вимогам Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.11.2009 № 1262, та ДСТУ ISO 16069:2012 «Пожежна безпека. Графічні символи. Знаки безпеки. Системи позначення безпечного евакуювання».

10. Забезпечити медичне обслуговування:

10.1. Закладів загальної середньої освіти відповідно до Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 № 31, **шляхом введення до штатних розписів медичних працівників або укладення договору про медичне обслуговування учнів із закладом охорони здоров'я**, що провадить господарську діяльність з медичної практики, закладом з надання первинної медичної допомоги – територіальним центром первинної медико-санітарної допомоги або фізичною особою – підприємцем, які провадять господарську діяльність з медичної практики відповідно до пунктів 1-2 розділу VII Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти,

затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за № 1111/35394).

10.2. Закладів дошкільної освіти відповідно до пункту 1 розділу XI Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 14.04.2016 за № 563/28693), **шляхом введення до штатного розпису посади медичної сестри.**

11. Забезпечити умови для **проходження педагогічними працівниками закладів освіти підвищення кваліфікації за напрямом надання домедичної допомоги, забезпечення психологічної підтримки здобувачів освіти.**

12. Здійснити заходи щодо **формування дієвої інфраструктури надання психоемоційної підтримки та психологічної допомоги учасникам освітнього процесу**, зокрема, шляхом забезпечення умов для доступності практичних психологів для всіх закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти.

13. Організувати роботу щодо **гарантування безпечних умов користування мережею "Інтернет"**, зокрема:

13.1. Встановити на всіх пристроях брандмауер та **ліцензовані версії антивірусних програм**, здійснювати моніторинг за їх регулярним оновленням;

13.2. Розробити в закладах освіти **правила щодо використання мобільних технологій та інших електронних пристроїв**; забезпечити фільтрацію та моніторинг даних, що передаються через шкільне під'єднання до інтернету через встановлення систем блокування доступу до незаконного контенту, а також контенту, який вважається неприйнятним або шкідливим;

13.3. Розробити чіткі **правила безпечної онлайн-комунікації** як для працівників, так і для учнів.

14. Продовжити здійснення заходів щодо **облаштування в закладах освіти класів безпеки** з метою створення умов для формування у здобувачів освіти здоров'язберезувальних компетентностей, знань правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту, алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, надання домедичної допомоги, керуючись Рекомендаціями щодо створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки

України від 10.02.2023 № 135 «Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти».

Керівникам та педагогічним працівникам закладів освіти:

1. Залучати до проведення занять у класах безпеки медичних працівників, фахівців територіальних органів ДСНС, Національної поліції України, представників територіальної оборони та інших підрозділів Збройних Сил України.

2. При проведенні навчальних занять, інших форм організації освітнього процесу під час перебування здобувачів освіти в укриттях **використовувати прийоми і методи щодо покращення концентрації уваги здобувачів освіти.** За можливості **не перевантажувати навчальні заняття в укриттях засвоєнням великих обсягів нової інформації,** вивченням нових тем, а зосередитись на повторенні раніше засвоєного матеріалу, продовженні вивчення раніше засвоєних тем.